Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 8 июнь 1973 йил, жума • № 133 (15.607). ◆ Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ АМАЛДА

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ХОДИМЛАРИ КЕНГАШИ

НУКУС, 7 июнь. (ЎзТАГ). Бугун шу ерда автоном республика партия ва совет активлари иштирокида Қорақалпоғистон қишлоқ хўжалиги ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди.

Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов қишлоқ хўжалиги юзасидан олинган социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётганлиги тўғрисида ва тўққизинчи беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йилида шу мажбуриятларни сўзсиз бажариш тадбирлари тўғрисида ахборот берди.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

МАККАЖЎХОРИ ПАРВАРИШИНИ АВЖ ОЛДИРАЙЛИК

✦ МАККАЖЎХОРИ ПАРВАРИШИНИ КУЧАЙТИРИБ, РЕСПУБЛИКАМИЗ БЎЙИЧА 320 МИНГ ТОННА ДОН ТАЙЁРЛАШГА МУСТАҲКАМ ЗАМИН ЯРАТИНГ.

✦ 3 МИЛЛИОН 500 МИНГ ТОННА СИЛОС БОСТИРИШДЕК ШАРАФЛИ ВАЗИФА ЗИММАНГИЗДА ТУРГАНИНИ УНУТМАНГ.

✦ МАККАЖЎХОРИНИ АГРОТЕХНИКА ҚОИДАЛАРИ АСОСИДА ПАРВАРИШЛАНГ, БЕГОНА ЎТЛАРНИ ЙЎҚОТИНГ, ОЗИҚЛАНТИРИШ ВА СУҒОРИШНИ КУЧАЙТИРИНГ, КУЛЬТИВАЦИЯНИ СИФАТЛИ ЎТКАЗИНГ, ЗАРАРКУНАНДАЛАРНИ ҚИРИБ ТАШЛАНГ.

✦ ЎСИШ, РИВОЖЛАНИШДАН ОРҚАДА ҚОЛАЁТГАН ЭКИНЛАРНИ ТАБАҚАЛАБ ПАРВАРИШЛАНГ, ҲАР БИР ХЎЖАЛИК, УЧАСТКА, БЎЛИМ, БРИГАДАДА СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТНИ ҚОПЛАЙДИГАН ДАРАЖАДА ЮҚОРИ ҲОСИЛ ЕТИШТИРИНГ.

✦ МАККАЖЎХОРИНИ ЧОРВА МОЛЛАРИ ПАЙХОН ҚИЛИШИДАН АСРАНГ, НИҲОЛ СОНИНИНГ КАМАЙИШИГА ЙЎЛ ҚЎЙМАНГ, ҲАР ТУПИНИ МЕҲР БИЛАН ЭЪЗОЗЛАНГ.

✦ КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯ МАККАЖЎХОРИДАН МЎЛ ҲОСИЛ ОЛИШНИНГ ГАРОВИ ЭКАНИНИ УНУТМАНГ.

МУҲИМ ТАРМОҚ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети чорвачиликни пахтачилик даражасига кўтариш вазифасини қўйди, бунга эришмоқ учун озуқа базасини мустаҳкамлаш, чорва бинолари қурилишини кучайтириш, оғир меҳнат талаб қиладиган ишларни комплекс механизациялаш вазифасини қўйди.

Районимизда чорвачилик жадал ривожлантириляпти, туёқ сони кўпайтириляпти, айни кезда озуқа базаси мустаҳкамланяпти. Бунда маккажўхори ҳал қилувчи роль ўйнаяпти. Район хўжаликлари 1.640 гектар майдонда маккажўхори ўстиряпти. Йил бошида дон учун 200 гектар майдонга уруғ қадашни планлаштирган эдик. Кейинчалик ички имкониятларни ҳисобга олиб, уруғлиқ дон майдонини 700 гектарга етказдик.

Район партия комитети маккажўхорини пахта билан бир қаторга қўйди. Маккажўхорикорлик участкалари, бригадаларига раҳбарлик қилиш ўқимишли, ташкилотчи, техникага ихлосманд кадрлар, хусусан коммунистлар зиммасига юклатилди. Маккажўхори парваришини мунтазам назорат қилиб бориш бошланғич партия ва комсомол ташкилотлари секретарларига топширилди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Ўзбекистон ёш маккажўхорикорлари номига йўллаган хатида маккажўхори фақат дон бўлибгина қолмасдан, чорва моллари озуқа базасини мустаҳкамлашда ҳам ҳал қилувчи роль ўйнашини алоҳида таъкидлади.

Бу хат районимиз меҳнаткашлари орасида кенг муҳокама қилиб чиқилди, дон, силосбоп кўкпоя етиштиришни кўпайтиришга қаратилган режалар белгиланди. Районимиз бўйича ҳар гектар ердан камида 50 центнердан маккажўхори дони, 500 центнердан кўкпоя оламиз. Социалистик мажбуриятларимиз ана шундай.

Маккажўхорини кўзда тутилган вақтда экиб бўлдик. Парваришни уюшқоқлик билан бошладик. Бироқ бўлиб ўтган ёғингарчиликлар ишимизни анча орқага сурди. Катта майдонларда қатқалоқ пайдо бўлди, айрим пайкалларга қайта уруғ қадалди, бегона ўт кўпайди, қишлоқ хўжалик зараркунандалари тарқалди. Маккажўхорикорларимиз астойдил меҳнат қилиб, ҳамма қийинчиликларни енгдилар, карталарда белгиланган миқдорда кўчат бўлишига эришдилар. Ҳозир барча колхозларимиз ва совхозларимизда иккинчи комплекс парвариш тугалланди.

Ленин номли колхоз аъзолари қарийб 100 гектар майдонда маккажўхоридан юқори ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар. Дон учун экилган майдонлардаги ниҳоллар айниқса зўр эътибор билан парваришланмоқда. Шуниси диққатга сазоворки, маккажўхорикорлар оз меҳнат ва маблағ сарфлаб кўп дон ва силосбоп маккажўхори пояси етиштириш учун курашмоқдалар. Шу хўжаликнинг қарийб 100 гектарлик майдонида ҳосил тақдирини бригадир Н. Кенжаев, механизатор Н. Абдуллаев, сувчи Х. Хўжақулов ҳал қилмоқда. Таннархи энг арзон, сорти юқори дон ва кўкпоя шу хўжаликда етиштирилади.

Маккажўхоридан юқори ҳосил етиштиришда «Ўзбекистон» колхози аъзолари пешқадамлик қилмоқдалар. Улар қисқа фурсатда бегона ўтларни бутунлай тугатдилар, экинни минерал ва органик ўғитлар қоришмаси билан тўйдирдилар, қондириб суғориб, чуқур культивациядан чиқардилар. Бу яхши самаралар берди, ҳамма майдонлардаги маккажўхори ниҳоллари соғлом ва бақувват ўсяпти.

Шу икки хўжаликнинг тажрибаси пропаганда — агитациянинг энг таъсирчан форма ҳамда методлари орқали оммалаштириляпти. Агитаторлар ва сиёсий ташкилотчилар суҳбатлар ўтказяпти. Социалистик мусобақа шартларининг бажарилиши ҳар ўн кунда якунланиб, ғолиблар рағбатлантириляпти, нисбатан қолоқларни илғорлар даражасига кўтариш чоралари кўриляпти. Буларнинг ҳаммаси маккажўхоридан юқори ҳосил етиштириш йўли билан 32 минг тонна силос бостиришни таъминлаш манфаатларига хизмат қилдириляпти.

Биз хўжаликларнинг раҳбарлари билан маккажўхорикорликка доир айрим масалаларда узил-кесил келишиб олганмиз. Жумладан, ажратилган ўғит белгиланган фурсатда маккажўхорикорларга берилиши шарт, уни бошқа экинлар ёки эҳтиёж учун ишлатишга йўл қўйилмайди. Ўтган йилларда маккажўхорикорлик бригадаларига бириктирилган чопиқ тракторлари ғўза парваришига сафарбар этилган эди. Бу йил бунга ҳам мутлақо йўл қўйилмайди. Пахтачилик бригадалари ва бўлимларида ғўза парваришини кучайтиришга етарли техника воситалари бор, уларнинг қувватидан тўлароқ фойдаланиш чоралари кўрилса, бошқа тармоқлардан қўшимча тракторлар келтиришга ҳожат қолмайди.

Маккажўхори — сувхўр экин, июнь ва июль ойларида унинг сувга бўлган талаби айниқса ортади. Шуни ҳисобга олиб, мутахассислар фикрига асосланиб июнь ойида ҳамма жойда икки марта комплекс парвариш ўтказишни лозим топдик. Барча хўжаликларга шу асосда графиклар берилди, унинг ижроси устидан назорат олиб боряпти. Маккажўхори учун ажратилган сув фақат маккажўхорига берилиши лозим. Бу қоидани бузган кишилар партия, совет ташкилотлари, жамоатчилик олдида ҳисоб беради.

Ғўза парваришида жиддий аҳвол рўй берди. Ёғингарчилик кўп бўлиши туфайли пахта майдонларини бегона ўтлар босди, ҳашарот кўпайди, ғўзаларнинг ўсиш, ривожланиши кечикяпти. Айнан шундай аҳволни маккажўхорикорликда ҳам кўриш мумкин. Анчагина майдонлардаги ниҳолларнинг ривожи талабга жавоб бермайди. Шундай экан, ғўза парваришини сира сусайтирмаган ҳолда, маккажўхори парваришини кучайтириш муҳим бурчимиздир. Район партия комитети коммунистлар, партиясиз активлар, бутун меҳнаткашларни шунга сафарбар этяпти.

1973 йил районимиз пахтакорлари, чорвадорлари, хусусан маккажўхорикорлари ва бошқа касб эгалари учун катта синов йилидир. Партия ташкилотларимиз жанговар, халқимиз меҳнатсевар. Шундай бўлгач, синов йилининг сиёсий-хўжалик вазифалари сўзсиз бажарилади, чорвачилик пахтачилик даражасига кўтарилади.

У. ЖАМОЛОВ,
Ўзбекистон КП Хатирчи район комитетининг биринчи секретари.

Қува районидаги Охунбобоев номли колхоз механизаторлари маккажўхоридан мўл ҳосил олиш учун қатор ораларига сифатли ишлов беришяпти. Суратда: кунига 6-7 гектар майдондаги маккажўхорини сифатли культивация қилаётган Алижон Қўзиев маккажўхоризорда.

Б. Қаюмов фотоси.

БАРАҚАЛИ ЭКИН

Маккажўхори ниҳоллари кўзни қамаштиради. Майин тупроқ экиннинг кўкрагига қадар тортилган. Бегона ўтлардан нишона йўқ. Эгат ораларида гир-гир шабада эсади. Қуёш ёғдуси жимирлайди. Олисдан чопиқ тракторлари кўзга ташланади. Ўғит ортилган юк машиналари ўтиб турибди.

Бўтана сув лиммо-лим оқаётган ариқдан ўтиб, сувчи Арабой Ғуломовга дуч келдик. У эгатлар бошини созлаб, ўқариқдан сув олишга ошиқарди. Яна икки сувчи — Қаюм Муталов билан Зокир Маҳкамовга йўлиқдик. Улар ҳам айнан шундай иш билан банд. Ҳайрон бўлиб звено бошлиғи Жўра Маҳкамовга қарадик.

— Пуштага кўз ташланг, — таажжубланганимизни сезиб гап қотди у, — солинган ўғит илдизга етиб борганга ўхшайди, ўсимлик сув деяпти. Ҳозирги сув — дармон дори. Ниҳоллар қондими, бас, бўйига бўй қўшади, танаси зўраяди. Демак, ҳосил мўл бўлади.

Звенонинг беш аъзоси 25 гектар майдондаги дон учун экилган маккажўхорини озиқлантирибди, биринчи сув ва учинчи культивациядан чиқарибди. Ўсимликнинг барқ уриб ўсиш ва ривожланиш бойисига энди тушундик.

Ҳосилдорлик ҳақида гап очдик. — План бўйича гектаридан 80 центнердан дон олишимиз керак, — сўзини давом эттирди звено бошлиғи, — биз 90 центнерлик маррани кўзлаяпмиз. Ҳосил тақдири механизаторлар қўлида деган гап бор-ку, меҳнатидан қочмаймиз, нишонга олган маррани эгаллаймиз.

Жўра Маҳкамов трактор ўриндиғидан жой олди, мотор ҳаракатга келди, машина маккажўхори пайкали бўйлаб суза кетди. Қатор оралари тим қора тусга кирди, ерга солинган ўғит қуёш ёғдусида эриб тупроқ қатламига синга бошлади.

Қўшни пайкалга ўтдик. Бу Файзи Мирағзамов бошлиқ бригаданинг маккажўхоризорлари эди. Ниҳолларнинг бўй-басти, ранги олдин кўрган маккажўхоримиздан қолишмайди. Силос учун ўстирилаётган 58 гектар майдондаги ўсимлик кўкракка уради. Июнь ойида яна икки марта комплекс парвариш ўтказилса борми, гектаридан 800 центнер кўкпоя таппа-тахт деяверинг.

Колхозчилар шуни дилига тугиб билакка, механизаторлар машиналар қудратига зўр беряпти.

Идорага қайтдик. Колхоз раиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Ғуломмаҳмуд ака Абдуллаев билан суҳбатда бўлдик.

— Бу йил хўжалигимиз бўйича 3.500 тонна силос бостирамиз. Бу ўтган йилдагидан 500 тонна кўп. Маккажўхори донини ҳам кўпайтириш ниятимиз бор. Шундагина ҳар бош сигирдан 4500 литрдан сут соғиб олиб, 1.100 тонна сут, кўплаб гўшт тайёрлаш ҳақидаги мажбуриятимизни бажарамиз.

Паҳлавон экин — маккажўхори ҳамма жойда ҳам Калинин районидаги Карл Маркс номли колхоз далаларидаги каби меҳр билан парваришланса, барқ урдириб ўстирилса яхши бўлур эди, деб ҳаваслandик. Ҳа, ҳамма ҳам меҳнат билан бунга эришиши мумкин ва лозим.

Ю. ЗИЁДОВ.

Г. ГУСАК ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

ПРАГА, 6 июнь. (ТАСС). ЧКП Марказий Комитетининг Бош секретари Г. Гусак Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг XXVII сессиясида қатнашиш учун келган Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар делегациялари раҳбарларини бугун Прагада қабул қилди.

ЧТК агентлигининг хабар беришича, қабул маросимида совет делегациясининг бошлиғи КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин, Болгария, Венгрия, ГДР, Куба, МХР, Польша, Руминия, ЧССР делегацияларининг бошлиқлари, шунингдек ЮСФР делегациясининг бошлиғи ҳозир бўлдилар.

Г. Гусак делегация раҳбарларини самимий табриклаб, социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини амалга оширишда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши XXVII сессиясининг катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. Дўстона суҳбат чоғида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши сессияси кун тартибида турган масалалар юзасидан фикрлашиб олинди. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган барча мамлакатларнинг халқ хўжалигини ривожлантиришда, умуман жаҳон социалистик лагерининг экономикасини мустаҳкамлашда муҳим омил бўлган социалистик иқтисодий интеграциянинг афзалликларидан кўпроқ фойдаланиш зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

А. Н. КОСИГИН ЧССР ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДА

ПРАГА, 6 июнь. (ТАСС). Чехословакия Социалистик Республикасининг Президенти Л. Свобода бугун Прага градида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг XXVII сессиясида қатнашувчи совет делегациясининг бошлиғи, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигинни қабул қилди.

Самимий, дўстона суҳбатда Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг Раиси Л. Штроугал ва СССРнинг Чехословакия Социалистик Республикасидаги элчиси В. В. Мацкевич қатнашдилар.

ЎЗАРО ИҚТИСОДИЙ ЁРДАМ КЕНГАШИ XXVII СЕССИЯСИГА КЕЛГАН ДЕЛЕГАЦИЯЛАР БОШЛИҚЛАРИ БИЛАН А. Н. КОСИГИННИНГ СУҲБАТЛАРИ

ПРАГА, 7 июнь. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин кеча бу ерда Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси П. Ярошевич билан учрашди. Ҳамжиҳатлик ва самимий вазиятда ўтган суҳбат давомида Совет — Польша ҳамкорлиги, шунингдек социалистик иқтисодий интеграция масалалари қараб чиқилди.

* * *

Шу куни СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Венгрия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Е. Фок билан учрашди. Совет — Венгрия ҳамкорлиги, шунингдек социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини амалга оширишда ҳар иккала мамлакатнинг иштироки масалалари хусусида самимий, дўстона вазиятда фикрлашиб олинди.

* * *

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Куба Республикаси Бош министрининг ўринбосари К. Р. Родригес ўртасида 6 июнда самимий, дўстона вазиятда бўлиб ўтган учрашувда Совет — Куба ҳамкорлиги масалалари муҳокама қилинди, шунингдек Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши XXVII сессияси кун тартибида турган масалалар қараб чиқилди.

* * *

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Югославия Социалистик Федератив Республикаси иттифоқ Ижроия вечаси раисининг ўринбосари А. Вратуша билан дўстона суҳбатлашди. Улар Совет — Югославия ҳамкорлигини янада ривожлантириш тўғрисида, шунингдек Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг фаолиятига доир масалалар тўғрисида фикрлашиб олдилар.

Суҳбатда ЮСФР иттифоқ Ижроия вечасининг аъзоси М. Орландич ва ЮСФР ташқи ишлар иттифоқ секретарининг ёрдамчиси М. Маркович қатнашдилар.

◆ ◆

ПРАГА. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг XXVII сессияси. Суратда: совет делегацияси сессиянинг мажлисида.

ЧТК—ТАСС телефотоси.

◆ ◆

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССР Министрлар Совети Францияда «ТУ-144» самолётининг ҳалокати натижасида етказилган зарарни белгиланган халқаро нормаларга мувофиқ тўлашни тегишли совет ташкилотларига топшириш тўғрисида қарор қабул қилди ва зарар кўрган кишиларга бир йўла ёрдам бериш учун 500 минг франк ажратди.

«КОСМОС-563» ПАРВОЗДА

1973 йил 6 июнда Совет Иттифоқида ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-563» учирилди.

Йўлдошда ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координациялаш — ҳисоблаш маркази олинган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

ХОРАЗМ ПИЛЛАЧИЛАРИНИНГ ҲИССАСИ

Хоразм областининг қишлоқ меҳнаткашлари пилла қурти уруғини боқишнинг жадал методларини қўлланиб, давлатга пилла сотиш юзасидан тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йили учун олган социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажардилар.

Тайёрлов пунктларига 1575 тонна юқори сифатли хом ашё жўнатилди. Шундан 215 тоннаси планга қўшимча топширилди. Йиллик топшириқни ҳамма районлар муваффақиятли бажариб бўлди. Хева, Гурлан, Қўшкўпир, Шовот районларининг пиллачилари ўз мажбуриятларини анча ошириб бажариш билан катта ютуқларни қўлга киритдилар. Янгиариқ районидаги Чапаев номли, «Урганч», «Маяк», «Победа», Қўшкўпир районидаги «Ленинград», Хева районидаги Фрунзе номли, Хазорасп районидаги Фрунзе номли, Боғот районидаги «Победа», Шовот районидаги «Ленинизм», Гурлан районидаги «Ленинизм» колхозлари ҳар қути қурт уруғидан 80 килограммдан пилла олдилар.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пилла тайёрлаш планларини муддатидан олдин бажарганликлари учун қуйидагилар республика «Ҳурмат тахта»сига ёзиладилар.

Самарқанд области (область партия комитетининг секретари **В. Қодиров**, область ижроия комитетининг раиси **С. Ҳамроқулов**, область комсомол комитетининг секретари **М. Шодиева**, область пиллачилик бошқармасининг бошлиғи **Г. Прихожан**).

Қорақалпоғистон АССР (область партия комитетининг секретари **Қ. Камолов**, автоном республика Министрлар Советининг Раиси **Е. Айтмуротов**, область комсомол комитетининг секретари **Т. Ешимбетова**, республика пиллачилик бошқармасининг бошлиғи **С. Холбоев**).

Калинин райони (район партия комитетининг секретари **Р. Қамбаров**, район ижроия комитетининг раиси **Б. Тошхўжаев**, район комсомол комитетининг секретари **Х. Ҳамидов**, бош пилла сушилкасининг директори **В. Комилов**).

Оҳангарон райони (район партия комитетининг секретари **К. Аъзамов**, район ижроия комитетининг раиси **У. Умрзоқов**, район комсомол комитетининг секретари **С. Султонқулов**, бош пилла сушилкасининг директори **Т. Каримов**).

Янгийўл райони (район партия комитетининг секретари **А. Алимов**, район ижроия комитетининг раиси **Т. Ортиқхўжаев**, район комсомол комитетининг секретари **А. Аседов**, бош пилла сушилкасининг директори **Д. Ёқубов**).

Пискент райони (район партия комитетининг секретари **С. Воҳидов**, район ижроия комитетининг раиси **А. Дўсбеков**, район комсомол комитетининг секретари **А. Носиров**, бош пилла сушилкасининг директори **Б. Дадажонов**).

Ғузор райони (район партия комитетининг секретари **М. Оллаёров**, район ижроия комитетининг раиси **Э. Қорахонов**, район комсомол комитетининг секретари **Т. Мирзаев**, бош пилла сушилкасининг директори **М. Мавлонов**).

Оқдарё райони (район партия комитетининг секретари **И. Хидиров**, район ижроия комитетининг раиси **А. Ҳабибов**, район комсомол комитетининг секретари **Т. Довутқулов**, бош пилла сушилкасининг директори **Т. Бўриев**).

Иштихон райони (район партия комитетининг секретари **М. Жўраев**, район ижроия комитетининг раиси **Н. Шакаров**, район комсомол комитетининг секретари **К. Муҳаммаджонова**, бош пилла сушилкасининг директори **А. Икромов**).

Каттақўрғон райони (район партия комитетининг секретари **С. Ражабов**, район ижроия комитетининг раиси **Б. Шукуров**, район комсомол комитетининг секретари **Б. Шомаматов**, бош пилла сушилкасининг директори **А. Қораев**).

Н. В. ПОДГОРНИЙ НЕПАЛ ЭЛЧИСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний 6 июнда Кремлда Непалнинг Совет Иттифоқидаги элчиси Жагдиш Шамшер Жанг Баҳодур Ранни қабул қилди.

Дўстона вазиятда ўтган суҳбат вақтида Совет — Непал муносабатларига доир масалалар, шунингдек ҳар икки томонни қизиқтираётган баъзи халқаро проблемалар қараб чиқилди.

(ТАСС).

Қорақалпоғистон автоном республикасининг деҳқонлари, тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида ўзларининг зарбдор меҳнатлари билан катта «оқ олтин» хирмонини барпо этиш мақсадида фидокорона меҳнат қилишяпти. Ленин номли колхоз меҳнат аҳли ғўза парваришини янада кучайтиришда Хўжайли районида пешқадамлик қилаётир. Суратда: хўжаликнинг моҳир механизатори Раимбой Қўчқоров универсал рулида.

А. Лихварь фотоси, ЎзТАГ фотохроникаси.

КОММУНИСТЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

АМУ ЮЛДУЗИ

Амударёнинг соҳилида туғилиб ўсган Мўлдош Бухорбоев зангори Оролнинг кўк гўлкинларида сапчиб ўйнаётган балиқлардан кўз узолмай қолди. Киндик қони томган ерлар кўзига ўтдай кўриниб, ақли-ҳушини тортди. Бу томонларнинг сой-салорлари, ўйдим-чуқурлари, қалин қамишли тўқайлари, тақир адирлари, серўт яйловлари Мўлдошбойга яхши таниш. У бугун Орол бўйидаги қавм-қариндошлари овулига кетаётган эди. Кум-кўк қамишлар гусурлаб бораётган бедовининг туёқлари остида Орол тўлқинларидай ёйилиб қоларди. Тиккада қуёш нурига осилиб арғамчи учаётган тўрғай тинмай сайрарди. Адир ортидан атрофга тутун ёйиб поезд елиб чиқди-да, зум ўтмай кўздан ғойиб бўлди.

— Қуш учса қаноти толадиган бу чексиз далалар ҳозир бир одим бўлиб қолди-я, — деди чавандоз ўзига-ўзи. Қамишли тўқайлар орқада қолди. Ям-яшил шолизор кўзга кўринди. Шолипоялар уфққа бориб туташган чексиз, қирғоқсиз эди. Қорақалпоқ халқининг сариқ олтини деб ном чиқарган шоли ҳосилини етиштиргунча озмунча меҳнат сарфланадими, — ўзича сўзлаб борарди Мўлдош Бухорбоев. — Шу ҳосилни ҳув анови вагонларга юклаб Москва, Ленинград, Минск, Рига ва бошқа шаҳарларга олиб борилса, туғишган дўстларимиз ҳам бизнинг меҳнатимиз ҳисобига етиштирилган гурунчларидан тотинса, бундан ҳам ортиқча қувонч ва бахт бормикин дунёда?

— Ҳов Мўлдош, ўзингча нималарни сўйлаб келяпсан, — деди Рейим ота.

Мўлдош Рейим отага ялт этиб қараб, отининг жиловини тортди. Атрофга кўз югуртириб, овулга келиб қолибмиз-ку, — деди-да сакраб отдан тушди.

— Келганинг яхши бўлди, одамлар йўлингга кўз тутиб турган эди, — деди Рейим ота.

— Нима бўлди, тинчликми?

— Тинчлик, Мўлдош, тинчлик. Азонда директор келиб, бўлим бошқарувчисига овул одамларини пешинда бир ерга тўплашни топшириб кетди.

— Нега, нима учун? — У саволига жавоб олиб улгурмай узоқда кўтарилган чангга кўзи тушди.

— Ана директор билан партком секретари ҳам келиб қолишди, — деди Рейим ота чанг кўтарилган ёқни кўрсатиб.

Кун ботиш олдидан йиғилиш бошланди. Партком секретари Ж. Кемеков «Равшан» совхозининг истиқболи, шоличиликни янада ривожлантириш юзасидан тузиб чиқилган перспектив планлар ҳақида гапириб берди. Шу ерда янги шоличилик бригадаси ташкил этишга қарор қилингани тўғрисида сўзлаб, бригадага бошлиқ қилиб тайинлаш учун номзод кўрсатишни илтимос қилди. Ҳамма жим бўлиб қолди. Совхоз директори Қ. Жийенбоев кишиларга бир қур кўз ташлаб чиқди. Одамлар бир-бирига қараб, ораларидан кимни кўрсатишни билишмас эди.

— Менга сўз беринг, — деди ўрнидан қўзғалиб Рейим ота, — чироқларим, сизлар ҳам сезган бўлсангиз керак. овулимизда ёш, аммо тажрибали, бригадирбоп одам бор. У ҳам бўлса бўлим партия ташкилотининг секретари. Ўшанга ишонсак бўлади.

— Ким ўзи? Мўлдош эмасми?

— Ҳовва, ўшанинг ўзи. Мўлдош бригадир бўлса, олтин узукка кўз солингандай бўлади.

— Ҳа, барака топ, ҳамманинг кўнглидагини айтдинг, ўтағаси.

— Ернинг тилини билмаган одам деҳқончилик ишларига бошчилик қилолмаслиги аниқ, — ўтирган ерида сўз қотди яна Рейим ота. Мўлдош ернинг тилини биладиган ҳақиқий деҳқон.

— Юкнинг оғирини нор кўтаради. Қийин ишни ўшандай азаматларга ишониб топшираверса бўлади. Қани, Мўлдошнинг ўзи нима дейди? — деди директор.

Мўлдош ўрнидан туриб, нима дейишини билмай қолди:

— Янгидан бошланадиган иш ҳеч қачон осон бўлмайди. Буни ҳамма билади. Агар шу қийин ишни шу ерда ўтирган ҳамма қора кўзлар бир варакайига кўтарса, уларнинг ишончини мен ҳам оқлашга ҳаракат қиламан.

Мўлдошнинг бу сўзлари даврадагиларни тўлқинлантириб юборди.

Мард майдонда билинади, деганларидек Мўлдош ҳам ўспиринлик чоғиданоқ меҳнатнинг оғирини елкага олган йигитлардан бири эди. «Равшан» совхози ташкил топгач, ўзининг овулидаги бўлимда табелчи-бухгалтер бўлиб ишлади. Ҳисоб ишларини дуруст юргизди. Ишга эрта келиб, кеч қайтди. Жон-юраги тоза кишини ким ҳам ёқтирмайди! Бўлим партия ташкилотига секретарь қилиб сайлашди. Эл-юртда обрў-эътибор қозонди. Бригадир қилиб тайинланган кунидан бошлаб ишга яна ҳам қаттиқроқ киришди. Ҳар бир бригада аъзосининг ўй-фикрини ҳисобга олиб, бирини иним, бирини оғам деб ишлайверди. Партовдан янги ер очишди, текислашди, марза кўтариб, ариқ тозалашди, ернинг шўрини қайта-қайта ювишди. Мўлдош айниқса механизаторларга суянди. Уларнинг ишидан доим кўз-қулоқ бўлиб турди. Кези келганида ўзи ҳам трактор рулига ўтириб ерни экишга тайёрлади.

Баҳор келди. Аммо совхозга сув келмади. Амударёда бир қулоқ ҳам сув оқмаяпти, деган гап-сўзларни эшитиб, элнинг ташвиши ортди. Сув бўлмаса, шоли кўкармайди. Мўлдош ўз ташвиши билан юрганида директорнинг: «Бригадангизда шоли майдонини камида 130 гектарга етказиш керак» деган гапини эшитиб, ҳайрон қолди.

— Нега. ахир сувни ўзингиз кўриб турибсиз-ку, ариқлар қақраб ётибди. Бунинг устига кучимиз оз.

— Сув бўлади. Кучингизга куч ҳам қўшилади, — деди директор. — Бригадангизга энг яхши тракторларни, Жақсилиқ Қаржовбоев бошлиқ икки-уч механизаторни юборамиз. Қани, нима дейсиз?

— Сув келса, иложини топармиз, — деди Мўлдош қувониб. Овул кишиларининг орасида «сув келармиш» деган ҳушхабар дарров тарқалди. Улар шоли экишга пухта тайёрлана бошладилар. Мўлдош Бухорбоев бошлиқ бригада 1971 йилда шоли экишни вақтида бошлаб, 130 гектар ерга уруғ сепди. «Куч сарфланган ерга нур ёғар» деганларидай, меҳнат тери томган пайкалларда «Аму инжуси» ҳам кўриниб қолди. Сув бети теп-текис яшил ниҳоллар билан қопланди. Қилинган меҳнат зое кетмади. Шу йили ҳар гектар ердан 51 центнердан хирмон кўтариб, эл дастурхонига 660 тонна «сариқ олтин» топширишди.

— Овулимиздан юлдуз кўтариляпти, — Рейим ота уч-тўрт киши тўпланган даврада ҳам Мўлдошларни тилидан қўймай мақтайдиган бўлиб қолди.

Тўққизинчи беш йилликнинг иккинчи йилида Мўлдош Бухорбоев бошчилик қилган бригада шоликорлари яна ҳам берилиб ишга киришишди. Мўлдош «ерни куз ҳайда, куз ҳайдамасанг юз ҳайда» деган мақолга амал қилиб иш тутди. Экин майдонлари кузда ҳайдаб қўйилди. Атоқли шоликорлар, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Утаниёз Туримбетов, Уббиниёз Бекниёзовларнинг тажрибасини ўрганди. Илм-фанни дастак қилди, энг яхши тажрибаларни ўз ишида қўллан-ди. Фақат бригадасидагина эмас, бошқа бригадаларга ҳам ана шундай янгиликларни ёйди. Бригада партия ташкилотига, коммунистларга суянди. Уларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлигини оширди. Социалистик мусобақани авж олдирди. Баҳор ва ёз фасллари астойдил меҳнат билан ўтди.

Сув экиннинг қони ва жони. Сувсиз шоли ўсмайди, ер яшармайди. Мўлдош бригадаси аъзоларидан Ж. Ўзиров, Қ. Сариев, Қ. Жумағанбетов, К. Жуманиёзов каби тажрибали шоликорларни сувчи қилиб тайинлади. Ҳар гектар ерда ўсган 2 миллион 600 минг туп ниҳол бошоқ оғирлигидан қадди эгилди. Ҳалол меҳнат Мўлдошлар бригадасига бахт-иқбол келтирди. Улар совхозда биринчи бўлиб шоли ўримини бошладилар. Қирмизи далаларга комбайнлар кирди. Илёс Омонқўсов, Жақсипиқ Қаржовбоев, Омонғали Нуримбетовлар ўрим-йиғимни 8 кунда тугатдилар. Бригада бўйича давлатга 704 тонна биринчи сортли шоли етказиб берилди. Ҳосилдорлик гектар бошига 64 центнерга етди. Ҳар гектар ердан планда белгилачганидан 38,2 центнер кўп ҳосил топширилди. Бу кўрсаткич Қорақалпоғистон Автоном Республикаси шоличилигида биринчи рекорд ҳосил эди.

Бригада бошлиғи Мўлдош Бухорбоевнинг меҳнати юксак баҳоланди. Унга СССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан Ленин ордени тақдим этилди. У бўлим бошқарувчиси қилиб тайинланди.

Бўлим ишчилари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида яна ҳам катта мақсад билан меҳнат қилмоқдалар. Ҳамма куч ваъдага вафо қилишга қаратилган. Мард сўзидан, арслон изидан қайтмайди, деганларидек, олтин куз келганида кўрарсиз, Мўлдош Бухорбоев бошлиқ бўлим берилган ваъдага яраша шоли хирмони кўтариб, сўзининг устидан албатта чиқади.

Хўжабек СЕИТОВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

КЎЧАЛАР ЁРУҒ БЎЛАДИ

Редакция бир группа қишлоқ меҳнаткашлари ёзиб юборган хатни текшириш ва чора кўриш учун Вобкент район Совети ижроия комитетига юборган эди. У ердан олинган жавобда айтилишича, хат юзасидан текшириш ўтказилганида унда келтирилган фактлар тасдиқланган. Текшириш натижаси район ижроия комитетининг кенгайтирилган мажлисида муҳокама қилинган. Район электр тармоқлари участкаси бошлиғи Ҳ. Раҳматов ҳамда «Ленинград» колхози правлениесининг раиси Ҳ. Қурбоновларга қишлоқ кўчаларини мунтазам ёритиб туришни таъминлаш ҳақида қатъий кўрсатма берилган.

Ҳозир колхоз қишлоғи кўчаларидаги электр тармоқлари ремонт қилиняпти.

ЛЕНИН МУКОФОТИ ВА СССР ДАВЛАТ МУКОФОТИ КОМИТЕТИДАН

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитети 1974 йилги Ленин мукофотларини олиш учун асарлар қабул қилади. Асарлар 1973 йилнинг 16 октябригача қабул қилинади.

Ленин мукофотларини олишга социалистик реализм адабиёти ва санъати ҳамда архитектуранинг коммунистик маданиятни камол топтиришга катта ҳисса қўшувчи, жамиятимизнинг маънавий ҳаётини бойитувчи, бадиий баркамол, умумхалқ томонидан эътироф этилган, совет санъатининг жаҳоншумул аҳамиятини мустаҳкамловчи алоҳида машҳур асарлари, шунингдек адабиёт, санъат архитектура назарияси ва тарихи соҳасида Ватан фанининг ривожланишига катта ҳисса қўшувчи ва Ватан фанининг жаҳоншумул аҳамиятини мустаҳкамловчи энг машҳур асарлар тақдим этилиши мумкин.

1972 йилнинг 15 октябригача эълон қилинган (қурилган) асарлар қабул қилинади.

Айни маҳалда комитет 1974 йилги СССР Давлат мукофотларини олиш учун ҳам асарлар қабул қилади. Асарлар 1973 йилнинг 15 декабригача қабул қилинади.

СССР Давлат мукофотларини олишга адабиёт ва санъатнинг энг истеъдодли, юксак ғоявий асарлари, оригинал ва тежамли архитектура иншоотлари, адабиёт, санъат ва архитектура назарияси ва тарихи соҳасидаги чуқур тадқиқотлар тақдим этилиши мумкин.

Шу йилнинг 15 июнигача эълон қилинган (қурилган) асарлар қабул қилинади.

Бир асарнинг ўзини бир маҳалда Ленин мукофотига ва СССР Давлат мукофотига тақдим этилишига рухсат этилмайди.

Асарларни тақдим этиш ва расмийлаштириш билан боғланган ҳамма масалалар юзасидан адабиёт, санъат ва архитектура соҳасидаги Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитетига мурожаат қилинсин. Комитетнинг адреси: Москва, ГСП4, Неглинная кўчаси 15, телефонлар — 223-44-67, 223-19-30.

ОЗУҚА ЖАМҒАРИШ ҚИЗҒИН

КОНИМЕХ. Район колхоз ва совхозларида чорвачиликнинг мустаҳкам ем-хашак базасини яратишга киришилди. Пичан ўриш, дағал хашак жамғариш авжида.

Районда беданинг биринчи ўрими муваффақиятли тугалланди. Район хўжаликларидаги 1967 гектар беданинг ҳар гектаридан биринчи ўримда 30 центнердан ошириб беда олинди. «СССР 50 йиллиги» совхозининг чорвадорлари 700 гектарга яқин беда майдонидан 4400 тонна беда йиғиштириб олишга муваффақ бўлдилар. Шунингдек, райондаги «Ғиждувон», «Конимех» совхозларида ҳам беда ўриш ва пичан йиғиш қизғин давом этмоқда.

А. РАҲМОНОВ.

ПАСТДАРҒОМ. «Ўзбекистон» колхозининг Бекмирза Эрназаров бошлиқ ем-хашак тайёрлаш бригадаси аъзолари беданинг биринчи ўримида 500 тоннадан ошириб беда пичани жамғаришди. Ҳозирги вақтда 20 та трактор, 15 та тележка, 4 та «КИР-1,5» маркали агрегат ва бошқа ишчи кучлари чорва озуқаси жамғаришга сафарбар қилинган.

Қ. ХОЛБЕКОВ.

АНДИЖОН. «1 Май» колхозининг Нурматжон Жабборов бошлиқ маккажўхорикорлик бригадаси деҳқонлари бу йил силос учун 46 гектар ерга маккажўхори ва лавлаги ҳамда бошқа озуқа экинлари экиб, уларни яхши парвариш қилишяпти. Бригада деҳқонларининг самарали меҳнати гектаридан 100 центнердан ошириб дон ва 600 центнердан ошириб кўкпоя олишга асос бўлади.

М. ТУЙЧИЕВ.

ҒУЗОР. Ленин номли колхоз чорвадорлари сенаж бостиришни қизитиб юборишди. Ҳозиргача беданинг биринчи ўримидан 1800 тонна сенаж бостирилди. Охунбобоев номли колхозда ҳам минг тоннадан зиёдроқ сенаж тайёрланди.

Й. МАЛЛАЕВ.

ОҲАНГАРОН 1-«Оҳангарон» совхозида ҳам ем-хашак тайёрлаш қизғин бормоқда. Хўжаликда Ғ. Тўраев бошлиқ ем-хашак тайёрлаш бригадаси ташкил қилинган. Бригада аъзолари 120 гектар майдонга экилган беданинг биринчи ўримидан минг тоннадан зиёд сенаж тайёрлашди. Ҳар куни бригадага бириктилган 40 га яқин йигит ва қиз 100 тоннадан ошириб сенаж бостиришга муваффақ бўлмоқдалар. 150 гектар майдонга экилган сули ҳам пишиб етилди.

Т. ХУШНАЗАРОВ.

САЙЛОВДАН САЙЛОВГАЧА

ШАҲРИХОН ИСТИҚБОЛИ

Республикамизда янги шаҳарлар, янги посёлкалар барпо бўлмоқда. Улкан саноат объектлари қад кўтариши билан бундай объектлар ёнида табиий равишда ишчилар шаҳарчалари вужудга келмоқда. Булар республикамиз экономикаси гуркираб ривожланаётгани рамзигина эмас, шу ривожланиш меваси ҳамдир.

Янгидан шаҳар статусини олган посёлкалардан бири — қадимий Шаҳрихондир. Бу ерда шаҳар ижроия комитети иш бошлаганига эндигина икки йил бўлди. Лекин шу икки йилнинг ўзи Шаҳрихон қиёфасини анча ўзгартириб юборди. Шаҳар қурилиш ишлари ҳар қачонгидан ҳам авж олиб кетди. Саноат корхоналарининг янги қувватлари, ўқув юртлари, мактабгача болалар муассасалари қурилиб ишга туширилмоқда. Шаҳар қурилишининг улкан режалари махсус қурилиш ташкилотлари тузишни тақозо қилди. Ҳозир бу ерда шаҳар қурилиш-монтаж бошқармаси, 8-ремонт-қурилиш бошқармаси муваффақиятли иш олиб боряпти. Уларнинг куч-ғайрати билан кейинги йилларда кинотеатр, автомат телефон станцияси бинолари, районлараро сабазвот базаси ва бошқа ишлаб чиқариш, маданий-маиший хизмат бинолари, кўпгина уй-жойлар барпо этилди. Янгидан тикланаётган кўп қаватли уйлар қадимий Шаҳрихонга замонавий тус бермоқда.

Шаҳарда юз берган ўзгаришлардан бири — бу ерда авиация техникуми очилганлигидир. Бу техника ўқув юртида 200 дан ортиқ ёшлар самолётсозлик сирларини ўрганмоқдалар. Фан кабинетлари, замонавий лабораториялар уларнинг хизматида. 660 ўринли ўқув корпуси, 540 ўринли ётоқхона ва техникумнинг бошқа бинолари шаҳар ҳуснига ҳусн қўшди.

Лекин Шаҳрихон довруғини ошираётган, унинг жамолини очаётган бу ерда қад кўтараётган янги-янги бинолар эмас, балки шу биноларни тиклаётган қўли гул кишилар, шаҳар саноат корхоналарида социалистик мусобақани авж олдириб юбораётган забардаст ишчилардир. Шаҳрихон пахта тозалаш заводининг шуҳрати бутун республикага ёйилган. Бу заводда тайёрланган тола мамлакатимиздаги тўқимачилик корхоналаридан ташқари чет мамлакатларга ҳам экспорт қилинмоқда. Завод жаҳондаги 17 мамлакат адресига маҳсулот юбормоқда.

Завод ишчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1973 йил халқ хўжалик планларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириш тўғрисидаги қарорини бажариш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Бу ерда ижодкорлик, меҳнат жўшқинлиги сезилиб турибди. Ишчилар ички резервларни дадиллик билан қидириб топиб ишга солмоқдалар. Чунончи, тозалаш цехининг кенгайтирилганлиги кўп маблағ сарфламай, ишлаб чиқаришни бир мунча ривожлантириш имконини берди. Янги техника ва илғор технологияга таяниб иш кўриш, меҳнатни илмий асосда ташкил этиш юзасидан белгиланган планлар изчиллик билан бажарилиши натижасида ўтган йили меҳнат унумдорлиги кўзда тутилганидан бир неча процент зиёд оширилди. Пахтани тойлашда илғор технология жорий этилиши бир неча минг квадрат метрга яқин газлама ва бир неча тонна симни тежаб қолиш имконини берди.

Маҳаллий саноат министрлигига қарашли атлас комбинати янги шаҳар билан тенгдош деса бўлади. Бу комбинат 1971 йилда маҳсулот бера бошлаган. Атлас тўқувчилар дастлабки йилданоқ планларини ошириб бажаришни қоидага айлантирдилар. Биринчи йили 92 минг метр ўрнига 106 минг метр хонатлас тайёрланди. Ўтган йили эса шаҳрихонлик тўқувчилар 275 минг метрдан зиёд хонатлас тўқиб чиқардилар. Бунга янги қувватларни ишга тушириш туфайли эришилди. Илгари 20 станок ишлаган бўлса, ҳозир 44 дастгоҳ ишлаб турибди.

— Ишчилар малакасини ошириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилинаётганлиги ҳамда социалистик мусобақа яхши йўлга қўйилганлиги туфайли, — дейди комбинат партия ташкилотининг секретари Низомжон Аҳмадалиев, — меҳнат унумдорлиги ошиб бормоқда. Кўпгина тўқувчилар Марғилон шойи комбинати қузуридаги малака ошириш курсида таълим олиб қайтдилар. З. Исломова, Н. Қосимова, М. Машрапова каби тўқувчилар олган билимларини қўлланиб, пешқадам ишчилар бўлиб етишдилар. Ҳозир улар социалистик мусобақада олдинги сафда бормоқдалар.

Комбинат шаҳардаги энг йирик саноат корхоналаридан бирига айланади. Ҳозир янги цех қурилиши қизғин бормоқда. Бу цех битказилгач, яна 150 дастгоҳ ўрнатилади. Шу тариқа тўққизинчи беш йилликнинг охирига бориб комбинат йилига 600 минг метр хонатлас тўқиб чиқариш қувватига эга бўлади.

Шаҳар ижроия комитети меҳнаткашларга маданий ва маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш чораларини кўрмоқда. Сўнгги йилларда янги магазинлар, ошхоналар ва бошқа маданий-маиший хизмат объектлари қурилиб ишга туширилди. Ҳозирги вақтда 54 магазин, 18 та умумий овқатланиш корхонаси меҳнаткашларга намунали хизмат қилаётир. Маданият саройи эса ёшларнинг севимли даргоҳига айланди. Бу ерда ташкил этилган бадиий ҳаваскорлик ансамбли тез орада бутун областга донг таратди. Музикашунос Собиржон Худойбердиев раҳбарлик қилаётган бадиий ҳаваскорлар коллективи концертини Руминия Социалистик Республикаси меҳнаткашлари ҳам олқишладилар.

Шаҳар истиқболи порлоқ. Шаҳрихонликлар ўз меҳнатлари билан шаҳар ҳуснини яшнатиб, унинг довруғини оширмоқдалар. Ҳозир тезкорлик билан қурилаётган уйсозлик комбинати ишга туширилгач, бу корхона ҳар йили 50 минг квадрат метр саҳнли уй-жой учун блоклар тайёрлаб берадиган бўлади. Шаҳар ижроия комитетига кирсангиз, бу ерда тикувчилик фабрикаси ва қурилиш материаллари комбинати ҳақида гапирадилар. Булар шаҳарда янгидан қад кўтарадиган корхоналардир.

Шаҳрихон индустриал шаҳарга айланмоқда.

А. РАҲИМОВ.

ИЖТИМОИЙ ФАНЛАР ВА ЁШЛАР

Коммунистик партия марксча-ленинча назарияни ҳар томонлама ўрганиш ва ривожлантиришга, мамлакатимизда социалистик ва коммунистик қурилиш тажрибасини, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатини, мазлум халқларнинг ўз социал ва маънавий озодлиги учун халқ-озодлик курашини илмий жиҳатдан умумлаштиришга катта аҳамият бермоқда.

КПСС XXIV съезди социалистик жамиятни тараққий эттириш тўғрисидаги Ленин ғояларини ривожлантиришга муҳим ҳисса бўлиб қўшилди, марксча-ленинча назарияни янада ривожлантиришга катта эътибор берди.

Коммунизм қурилиши жараёнида марксизм-ленинизмнинг аҳамияти, ижтимоий фанларнинг роли тобора ошиб бормоқда.

Жамият тараққиётининг социал жараёнларини марксча-ленинча методология асосида ўрганишда ва ижтимоий фанларни ўқитишни яхшилашда КПСС Марказий Комитетининг «Ижтимоий фанларни янада ривожлантириш ва уларнинг коммунистик қурилишдаги ролини ошириш чоралари тўғрисида» 1967 йилда қабул қилган қарори катта аҳамиятга эга бўлди. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига ва Ф. Энгельс туғилган куннинг 150 йиллигига оид материаллар марксча-ленинча назарияга ва ижтимоий фанларни ривожлантиришга қўшилган муҳим ҳисса бўлди.

СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги муносабати билан эълон қилинган материаллар ва шу темага бағишланган конференциялар, симпозиумлар, шу жумладан Тошкентда бўлиб ўтган «СССРда социалистик қайта ўзгартишлар тажрибаси ва унинг халқаро аҳамияти» мавзуига бағишланган халқаро конференция муҳим роль ўйнади.

Совет жамиятидаги янги социал ҳодисалар ва унинг ривожланиш тенденциялари тўғрисида ўрток Л. И. Брежневнинг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг эллик йиллиги тўғрисида»ги докладида баён қилинган қимматли қоидалар марксча-ленинча назарий тафаккурни янада бойитди.

Совет кишиларида ва айниқса, ёшларда коммунистик дунёқарашни шакллантириш идеология фронти ходимлари олдига катта вазифалар қўймоқда: биз меҳнаткашларнинг турли табақалари ўртасида муайян мақсадга қаратилган ва системали тарбиявий ишлар олиб бормоғимиз лозим. Шу муносабат билан марксизм-ленинизмни ўрганиш, марксча-ленинча идеология принципларини эгаллаш катта аҳамият касб этмоқда. Бизнинг партиямиз барча коммунистларни, давлат, хўжалик ва ижтимоий фаолиятнинг ҳар бир тармоғидаги ходимларни Маркс, Энгельс ва Ленин таълимоти билан қуроллантирмоқ лозим, деб таълим беради. Зотан, марксизм-ленинизм классикларининг таълимоти — меҳнаткашларнинг, жумладан ёш авлоднинг ҳам ғоявий чиниқиши ва ижтимоий активлиги негизидир.

«Ҳозирги совет мутахассиси, — деди ўрток Л. И. Брежнев студентларнинг Бутуниттифоқ слётида, — марксизм-ленинизм таълимоти асосларини яхши эгаллаб олган, партия билан мамлакатнинг сиёсий мақсадларини равшан кўриб турган, кенг кўламда илмий ва амалий тайёргарлик кўрган, ўз ихтисосини мукаммал билган кишидир».

Марксизм-ленинизм — барча совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялашнинг пойдевори ва битмас-туганмас манбаидир. Совет кишисида юксак маънавий-сиёсий фазилатларни шакллантириш, уни ҳар томонлама камол топтириш— коммунистик қурилиш жараёнининг энг муҳим таркибий қисмларидан биридир. «Коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш ишида олға силжиш билан,—деган эди ўрток Л. И. Брежнев СССРнинг 50 йиллиги тўғрисида қилган докладида, — халқ фаровонлиги даражасини ошириш билан бирга одамлар онгини шакллантириш, ҳар бир совет кишисида коммунизм бинокори учун зарур бўлган хислатларни тарбиялаш вазифаси тобора каттароқ аҳамият касб этмоқда».

Икки дунёқараш — капиталистик ва коммунистик дунёқараш ўртасидаги кураш кескинлашиб бораётган, империализм идеологлари бутун воситаларни ишга солиб ва турли йўллар билан кишилар ақлини чалғитишга уринаётган ҳозирги шароитда ёшларнинг ғоявий, синфий чиниқиши алоҳида аҳамиятга эгадир. Шунинг учун ҳам тарбия масалаларида изчиллик билан ва қатъиян синфий йўл тутиш, ғоявий позицияларнинг аниқ ва равшан бўлиши, революцион ҳушёрликни янада ошириш билан бирга сиёсатдан четда туриш, хусусий мулкчилик сарқитлари ва мешчанлик кайфиятларига қарши муросасиз кураш олиб бориш, буржуа ва ревизионистик қарашларнинг суқулиб кириши мумкин бўлган каналларнинг ҳаммасини беркитиб қўйиш лозим. Бунга эса марксча-ленинча фан қоидаларини чуқур эгаллаш, ўқишда ва ижтимоий фаолиятда уларни амалий жиҳатдан тўғри қўллана билиш натижасида эришилади.

Бу жиҳатдан умумий таълим мактабларида ва ўрта ўқув юртларида, ҳунар-техника билим юртларида тарих ва жамиятшуносликни ўқитиш муҳим роль ўйнайди. Ўқувчилар тарихни ўрганиш жараёнида жамият тараққиётининг асосий қонуниятларини, ижтимоий-иқтисодий формацияларни билиб оладилар, тарихий жараённинг турли босқичларида синфий кураш қандай намоён бўлганлиги ва унинг ўзига хос хусусиятлари билан танишадилар. Тарихни ўрганиш инсониятнинг ва ўз халқининг ўтмиши ва келажагини билишга ёрдам беради, ватанпарварлик, ўз Ватанига муҳаббат, унинг душманларига нафрат, совет халқига, коммунистик қурилиш ишига садоқат туйғуларини тарбиялайди.

1962-63 ўқув йилида умумий таълим мактаблари программасига жамиятшунослик дарсининг киритилиши ўқувчиларнинг объектив дунёнинг ҳамда теварак атрофдаги ижтимоий муҳит ривожланиш қонунлари тўғрисидаги билимларини анча кенгайтиришга хизмат қилмоқда. Жамиятшунослик фани совет тузумининг социал структураси ва принципларини ва унинг буржуазия тузумидан афзалликларини тушунтира бориб ўқувчилар томонидан марксизм-ленинизм асосий қоидаларини, яъни диалектик ва тарихий материализмни, сиёсий иқтисодни ва илмий коммунизмни чуқур ўзлаштиришларини кўзда тутади.

Жамиятшуносликни ўқитиш жараёнида К. Маркс, Ф. Энгельс ва В. И. Лениннинг айрим асарлари, КПСС XXIV съезди материаллари, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги, СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига оид материаллар ва бошқа партиявий ҳужжатлар ўрганилмоқда.

Мактабда жамиятшуносликнинг ўқитилиши табиий ва гуманитар фанларнинг бутун системаси орқали ўрганиладиган барча дунёқараш ва ғоявий-назарий масалаларни ўзига хос равишда жамлаштириш ва якунлаш учун хизмат қиляпти.

У мактабда олинадиган билимларни системалаштиришга ва ривожлантиришга ёрдам беради, уларни ягона яхлит тарзда назарий жиҳатдан бирлаштиради.

Жамиятшунослик ўзининг воқеаларни билишга ўргатишдан иборат роли билан бир қаторда объектив оламни билиш ва ўрганиш учун хизмат қилади ва у ёшларнинг дунёқарашини шакллантириш ва уларни тарбиялашда катта аҳамиятга эга. У ўқувчиларда марксча-ленинча дунёқарашни шакллантиришга, улар фаолиятини ғоявий-сиёсий йўналтиришга, уларда ижтимоий активликни ҳамда коммунизм иши учун эътиқодли курашчи бўлиш туйғусини тарбиялашга хизмат қилади.

Бутун мамлакатимизда бўлганидек, бизнинг республикамизда ҳам меҳнаткашлар, жумладан ёшлар ҳам ижтимоий ҳаёт ва коммунистик дунёқараш проблемаларини чуқур ўрганишлари учун кўп ишлар қилинмоқда. Республика нашриётлари ҳар йили ўзбек, рус ва қорақалпоқ тилларида шу мавзуга бағишланган юзлаб илмий ва илмий-оммабоп китоблар, брошюралар нашр этмоқдалар. Журналларда, газеталарда ва олий ўқув юртларининг илмий асарларида марксча-ленинча назария ва ижтимоий фанлар масалалари бўйича мунтазам равишда мақолалар бериб борилмоқда.

К. Маркс ва Ф. Энгельснинг айрим асарлари, В. И. Ленин асарлари тўплами, КПСС съездлари, жумладан партия XXIV съезди материаллари ва бошқа партиявий ҳужжатлар, ўрток Л. И. Брежневнинг «Ленин йўлидан» номли уч томлик нутқлари ва мақолалари тўплами, М. А. Сусловнинг танланган нутқлари ва мақолалари ўзбек тилида кўп нусхада нашр этилди.

Республиканинг юқори малакали олимлари, жамиятшунослари марксча-ленинча фанни пропаганда қилишда актив қатнашмоқдалар, республиканинг кўпгина жойларида атеизм, этика ва халқаро масалалар бўйича халқ уни-

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТХОНЛАРИ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Нариманов номли колхознинг Маданият саройига Боғот районидаги кўп сонли газетхонлар тўпланди. Бу ерда «Совет Ўзбекистони» газетхонларининг конференцияси бўлди. Газета редакторининг ўринбосари Ж. Жабборов «Совет Ўзбекистони» газетасининг иши ва режалари тўғрисида гапириб берди.

«Хоразм ҳақиқати» газетасининг редактори Э. Раҳимов республика газетаси саҳифаларида Хоразм области ҳаёти яхши ёритилаётганлигини таъкидлаб, материаллар тематикасини янада кенгайтириш масаласига эътиборни жалб этди.

Қурилиш инженери М. Жуманиёзов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XI пленуми қарорлари асосида капитал маблағлар самарадорлигини ошириш, қишлоқ қурилиши проблемалари тўғрисида сўзлади. Нариманов номли колхоз партия комитети секретари Н. Машарипов газетанинг таъсирчанлиги ошиб бораётганлиги, колхозда «Совет Ўзбекистони» газетасига 1200 киши обуна бўлганлигини қайд қилиб, газетада социалистик мусобақа ва илғор тажрибаларни тўлақонли, ранг-баранг, сермазмун ёритиш юзасидан ўз мулоҳазасини билдирди.

Шунингдек, конференцияда ветеринария фельдшери Ж. Мавлонов, бухгалтерия ходими Ю. Қобулов ва бошқалар ўз таклиф ва мулоҳазаларини баён қилдилар.

Газетхонлар конференциясида Хоразм область партия комитетининг секретари Р. Жуманиёзов сўзга чиқди.

Ф. ЗОҲИДОВ.

АЛОҚАЛАР МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

ҲАМКОРЛИК АСОСИДА

Череповецдаги металл конструкциялар заводининг ярим тайёр маҳсулотлар цехида Франциядаги «Верне» фирмаси ишлаб чиқарган программа билан бошқарилувчи кўп позицияли агрегат ишга туширилди. Бу агрегатнинг ишга туширилиши пўлат прокатдан маҳсулот тайёрлашни икки баравар тезлаштиришга имкон берди.

Чет эл фирмалари тамғалари босилган асбоб-ускуналарни Череповецдаги кўпгина корхоналарда учратиш мумкин. Пўлат прокат заводи ГФРда ишланган автомат линияларида қишлоқ хўжалик машиналари учун пўлатдан ярим тайёр маҳсулотлар чиқармоқда. Франция Волжск автомобиль заводи учун керакли «С» ҳарфи шаклидаги профиллар ишлаб чиқариш учун металлургия заводига станлар етказиб берди. Шу заводда қурилаётган пўлат эмаль идишлар цехида Япониянинг универсал пресслари ўрнатилади.

Ўз навбатида Череповец корхоналари ишлаб чиқараётган маҳсулотни экспорт қилиш ҳам кўпаймоқда. Металлургия заводининг ўзигина бу йил чет элларга қарийб 50 миллион сўмлик маҳсулот юборди.

(ТАСС мухбири).

Череповец.

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

КАТТА ФОЙДА

ВАШИНГТОН, (ТАСС мухбири). АҚШ қишлоқ хўжалик министри Э. Батц бундай деди: КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Қўшма Штатларга қиладиган визити ва унинг президент Р. Никсон билан олиб борадиган музокаралари СССР билан АҚШ ўртасида ҳамкорлик муносабатларини янада яхшилашга ёрдам беради.

Жаҳондаги иккита энг катта ва қудратли давлатнинг ўзаро манфаатларини ва бутун дунё манфаатларини кўзлаб ҳаракат қилаётганлиги жуда яхши иш, деб таъкидлади Э. Батц.

Министр ўтган йил апрель ойида Москвада Л. И. Брежнев билан бўлиб ўтган учрашувларга тўхталиб, КПСС Марказий Комитети Бош секретари менда собит қадам, ҳамма нарсадан хабардор ва донишманд киши сифатида таассурот қолдирди, деб айтди.

Э. Батц ТАСС мухбири билан суҳбатда кейинги 2—3 йил мобайнида АҚШ билан СССР ўртасидаги муносабатлар анча мустаҳкамланганлигини айтди ва бу процесс давом этаверади, деб ишонч билдирди.

Министр ҳар иккала мамлакат қишлоқ хўжалиги соҳасида, шу жумладан илмий-тадқиқотлар олиб бориш ва янги илмий билимлар ва технологияни жорий этиш соҳасида ҳамкорлик қилаётганлигини уқтириб ўтди. Бу соҳада биргаликда қиладиган ғайрат-ҳаракатларимиз СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларни умуман яхшилашга кўмаклашади, деб таъкидлади Э. Батц.

ЎЗАРО ИҚТИСОДИЙ ЁРДАМ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИДА

ПРАГА, 7 июнь. (ТАСС). Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган барча мамлакатлар делегациялари ҳамкорликни янада ривожлантириш ва такомиллаштириш масалаларини, социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасининг қоидаларини амалга ошириш масалаларини муҳокама қилмоқдалар.

Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси С. Тодоров ўз нутқида комплекс программани амалга ошириш соҳасидаги коллектив ишнинг энг муҳим йўналишларини таҳлил этди. Венгрия делегациясининг бошлиғи ВХР Министрлар Советининг Раиси Е. Фок ўз нутқида машинасозлик соҳасидаги ҳамкорлик проблемаларига катта эътибор берди.

Германия Демократик Республикаси Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари X. Зиндерман ўз нутқида комплекс программа қабул қилинганидан бери ўтган қисқа вақт ичида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлиги анча кучайди, деди. Куба Республикаси бош министрининг ўринбосари К. Р. Родригес бундай деди: мамлакатимнинг вакиллари Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши ижроия комитетининг фаолиятида, план ишлари соҳасида ҳамкорлик масалалари билан шуғулланувчи комитетнинг фаолиятида актив қатнаша бошладилар. Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Цеденбал нутқининг талайгина қисми социализм мамлакатлари ўртасидаги иқтисодий алоқаларни план асосида тартибга солишга бағишланди.

Шунингдек, сессияда Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси П. Ярошевич, Руминия Социалистик Республикаси Министрлар Советининг Раиси И. Г. Маурер, Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг Раиси Л. Штроугал ва Югославия Социалистик Федератив Республикаси Иттифоқ ижроия вечаси раисининг ўринбосари А. Вратуша нутқ сўзладилар.

Ялпи мажлис охирида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг секретари Н. В. Фадеев сўзга чиқди.

Бата-Экватор Гвинеясининг денгиз дарвозаси, мамлакатнинг бош порти. Бу ерга кўпгина мамлакатлардан, жумладан Совет Иттифоқидан ҳам кемалар келиб туради. Суратда: портда Польша кемасига юк ортиш пайти.

В. Снеговский фотоси, (ТАСС).

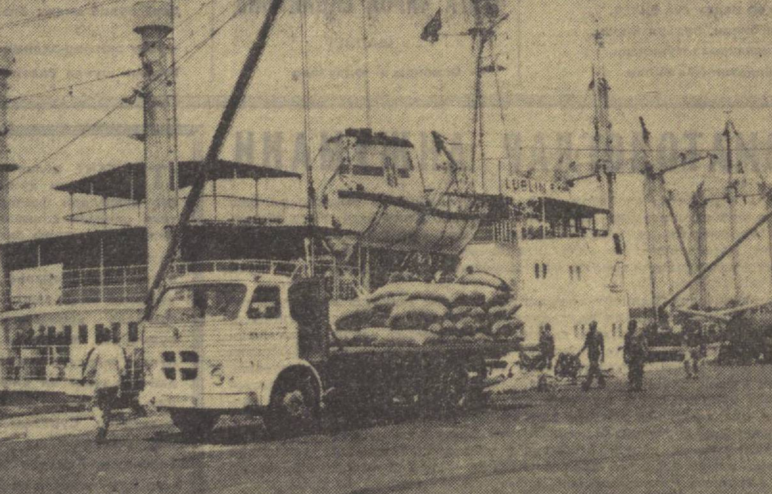

Ҳар иккала мамлакат манфаатлари йўлида

НЬЮ-ЙОРК, 6 июнь. (ТАСС мухбири). Америка олимларининг вакиллари ҳар иккала мамлакат манфаатларини кўзлаб совет олимлари билан ҳамкорликни янада кучайтиришни ёқлаб чиқмоқдалар.

Машҳур олим, АҚШ Миллий Фанлар академиясининг аъзоси, Колумбия университетининг биофизика профессори доктор Сайрус Ливентэл ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: «Совет ва Америка биофизиклари олдида муштарак бир вазифа турибди. У ҳам бўлса фаннинг ҳозирча кам ўрганилган соҳаси — молекуляр биофизика ва молекуляр биология соҳасида тадқиқот ишларини олиб боришдир». Биофизиклар ўз кучларини бирлаштириб, генетика проблемаларини ҳал этиш калитини тезроқ топа оладилар, деб таъкидлади у.

Совет Иттифоқидаги ҳамкасбларим билан деярли ўн йилдан бери алоқа боғлаб келяпман, деди профессор Ливентэл. Москвадаги ва Ленинграддаги ҳамкасбларим билан алоқа менга жуда катта фойда берди. Ҳар иккала мамлакат биофизикларининг албатта биргалашиб ишлаши кераклиги тамомила аён. Шунинг учун ҳам биз, америкалик олимлар илмий ҳамкорликни ҳамма чоралар билан кенгайтириш тарафдоримиз. Бундай ҳамкорлик эса мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг қай аҳволда эканлигига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Бундай муносабатларни яхшилаш истиқболлари ҳозирги вақтда жуда умидбахш эканлигини таъкидлаб ўтмоқчиман.

С. Ливентэл суҳбатнинг охирида бундай деди: «Шерикларим ва шахсан мен КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг АҚШга қиладиган визитини табриклаймиз ва бу тарихий визит мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантиради деб умид қиламиз».

АҚШ табиатни муҳофаза қилиш агентлиги миллий лабораториясининг директори доктор Эрик Шнейдер ҳам кенгайиб бораётган Совет — Америка илмий ҳамкорлигининг дастлабки натижаларига ижобий баҳо берди.

ОЛЬСТЕР. Мамлакатда Британия солдатларининг бебошлиги давом этмоқда. Суратда: Белфастнинг бугунги қиёфаси. Ўқувчилар ҳар куни саф тортиб турган инглиз солдатлари олдидан ўтиб мактабга боришади.

ТАСС фотохроникаси.

ҲАЁТ СИНОВИДАН ЎТГАН ХУЛОСАЛАР

ПРАГА, (ТАСС). Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг органи «Руде право» газетаси коммунистик ва ишчи партияларнинг 1969 йилда Москвада бўлиб ўтган кенгашининг 4 йиллигига бағишланган мақола босиб чиқарди.

Кенгашдан буён ўтган тўрт йил мобайнида, деб ёзади газета, унинг бутун коммунистик ва ишчилар ҳаракати революцион курашининг энг муҳим тажрибасини акс эттирган хулосалари ва биргаликда ишлаб чиқилган ҳужжатлар социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари марксчи партияларининг кўп қиррали ташкилотчилик ва ғоявий-сиёсий фаолиятида асосий ўринни олди.

Кенгашдан буён ўтган давр ичида бир қатор муҳим воқеа ва ўзгаришлар рўй берди. Бу воқеа ва ўзгаришларнинг ҳаммаси кенгашда белгилаб берилган вазифалар тўғри ва актуал эканлигини тасдиқлайди.

Сўнгра «Руде право» газетаси қуйидагиларни таъкидлайди: Социалистик ҳамдўстликнинг буюк муваффақиятлари қардош мамлакатлар халқлари актив ижодий меҳнатининггина эмас, балки уларнинг ўзаро ҳар томонлама ҳамкорлиги ва ёрдами натижаси ҳамдир.

Кенгашда социалистик мамлакатларнинг ҳаракат бирлиги барча антиимпериалистик кучлар жипслигининг муҳим омили, деган хулоса чиқарилган эди. Бу хулоса тўғри эканлиги тасдиқланмоқда. Социалистик мамлакатларнинг ташқи сиёсат соҳасидаги тадбирларини мувофиқлаштириб олиб бориш, деб уқтириб ўтади газета, уларнинг халқаро воқеаларга таъсирини анча кучайтирганлиги ҳеч кимда шубҳа қолдирмаётир. Ўтган давр мобайнида халқаро кескинликни юмшатиш соҳасида эришган натижаларимиз буни исбот қилади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси 1969 йилги кенгаш хулосаларини конкрет тарзда ишлаб чиқиш ва амалга оширишда, марксчи-ленинчи партиялар ҳамкорлиги формалари ва методларини икки томонлама ҳамда кўп томонлама асосда такомиллаштиришда жуда катта хизмат қилди. Қардош партиялар раҳбарларининг учрашувлари ва музокаралари шундай формаларга тааллуқлидир. Кейинги вақтларда Л. И. Брежневнинг Варшава ва Берлинга қилган визитлари социалистик ҳамдўстлик доирасидаги учрашувлар ва музокаралар самарали ўтганлигини исбот қила олади.

Жаҳон социализмнинг умумий манфаатларини ҳимоя қилиш соҳасидаги ҳаракатларни мувофиқлаштириб олиб бориш, ҳуқуқий жиҳатдан тенг бўлган муносабатларнинг коллектив суратда ишлаб чиқилган нормаларига риоя қилиш, биргаликда маъқулланган ҳужжатларга содиқ бўлиш — ҳаракатимиз бирлигининг негизидир. Марксчи-ленинчилар миллатчи ва антисовет руҳдаги оппортунистлар вужудга келтираётган ҳар қандай ғовларни бартараф қилиш учун ҳормай-толмай кураш олиб бормоқдалар. Қардош мамлакатлар ва партияларнинг ҳар томонлама бирлиги — ҳаракат бирлиги, сиёсий ва идеологик бирлик манфаатлари улар олдига маоизмга қарши кураш олиб бориш ва бу курашда ўз сафларини янада маҳкам жипслаштириш вазифасини қўяди. Социалистик мамлакатларнинг манфаатларигина эмас, бутун халқаро ишчилар ҳаракати, миллий озодлик ҳаракати ва бутун жаҳон революцион жараёнининг манфаатлари ҳам шуни тақозо этади.

Дипломатия муносабатлари ўрнатилди

БЕРЛИН, 6 июнь (ТАСС). АДН агентлиги хабар беради: ГДР билан Мексика ўртасида элчихоналар даражасида дипломатия муносабатлари ўрнатилди.

Агентлик эълон қилган қўшма ахборотда, жумладан, бундай дейилади: ГДР ҳукумати ва Мексика ҳукумати БМТ устави принципларига ҳамда тенглик, ўзаро ҳурмат ва икки томон учун қулайлик асосидаги муносабатларни ривожлантириш истагига амал қилиб, 5 июндан бошлаб элчихоналар даражасида дипломатия муносабатлари ўрнатиш тўғрисида келишиб олдилар.

«ТУ-144» самолётининг ҳалокатини текшириш тўғрисида француз матбуотининг ёзганлари

ПАРИЖ, 6 июнь. (ТАСС). Ле-Бурже аэродроми яқинида «ТУ-144» самолёти ҳалокатининг тафсилотини текшириш давом этмоқда.

Француз газеталарида шу ҳақда ёзилган бир қанча мақолаларда самолётда жойлаштирилган «қора яшик» авиация ҳалокатини текшириш учун одатда асосий омил бўлиши таъкидлаб ўтилади. Бу «яшик»да автоматик равишда қайд қилиб борувчи қурилмалар, шу жумладан, парвозни қайд этувчи магнитофон ва фотопленкалар бўлади.

Франс Пресс агентлигининг хабар беришича, бу «яшик» самолёт учувчисининг кабинаси қулаб тушган жой яқинидаги бир хонадоннинг боғида очиқ ҳолда топилган. Фотопленка куйиб кетган. Парвоз давомида ёзиб борилган магнитофон пленкасини қидирилмоқда.

Франциянинг таниқли авиасаноатчиси Марсель Дассо учувчи самолётнинг аҳоли яшайдиган пунктга қулаб тушмаслиги учун уринган, деган фикрни айтди. Дассо самолётнинг унча баланд бўлмаган масофада учганлигини эслатиб, аэропорт территорияси етарли даражада кенг бўлганида, учувчи самолётни бемалол қўндира олган бўлур эди, деди.

ЮПИ агентлиги Франция авиация доираларининг фикрига таяниб, совет самолётининг учувчиси Михаил Козлов томошабинлар гавжум жой яқинида ҳалокатга учраган самолётни қўндирмаслик учун ўз жонини ва ўртоқларининг жонини фидо қилган бўлса керак, деб таъкидлайди. Аэродром атрофида 300 мингга яқин киши совет самолётининг парвозини кузатиб турган эди.

ЯРМАРКА АРАФАСИДА

Чехословакиянинг Брно шаҳрида ҳар йили ўтказиладиган халқаро машинасозлик ярмаркасида 31 мамлакатдан 1600 фирма ва ташкилот қатнашади. Совет Иттифоқи шу ярмаркада қатнашадиган энг катта мамлакатдир. СССРнинг 18 та ташқи савдо ташкилотлари ярмаркада энергетика асбоб- ускуналарни, автомобиллар, йўл-қурилиш машиналари, ҳар хил станоклар, авиация техникаси, қишлоқ хўжалиги машиналари, контрол-ўлчов асбобларини намойиш қиладилар.

ЧССРнинг Москвадаги элчихонасида 5 июнь куни бўлиб ўтган матбуот конференциясида машинасозлик соҳасида жаҳонда эришилган муваффақиятларнинг катта кўригига тайёргарлик қандай бораётганлиги ҳақида ахборот берилди. Сентябрда очиладиган ярмаркада Совет Иттифоқи билан бир қаторда бошқа социалистик мамлакатлар ҳам кенг миқёсда қатнашуви хабар қилинди. Виставка майдонининг учдан икки қисми социалистик мамлакатларнинг экспонатлари учун ажратилади. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг экспозицияси социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини акс эттиради.

(ТАСС).

верситетлари ва лекторийлари самарали иш олиб бормоқда.

Тарих ва жамиятшунослик бўйича малакали ўқитувчиларни тайёрлашга катта эътибор берилмоқда. Ҳозир Ўзбекистон мактабларида шу фан бўйича 11935 ўқитувчи дарс бермоқда. Улар Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ҳузуридаги ўқитувчилар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш марказий институтида мунтазам равишда қайта тайёргарликдан ўтмоқдалар. Ҳозир республикамиз университетлари ва педагогика олий ўқув юртларида 10 мингга яқин тарихчи ва жамиятшунос ўқимоқда, ҳар йили ана шу фанлар бўйича 1500-2000 мутахассис тамомлаб чиқмоқда. Уларнинг кўплари мактабларга, техникумларга ва ҳунар-техника билим юртларига юборилмоқда. Ҳар йили марксча-ленинча назариянинг турли проблемалари бўйича конференциялар, кенгашлар, педагогик ўқишлар ўтказилмоқда. Мазкур фанларни ўқитишни такомиллаштириш ҳамда ўқувчиларнинг жамият тараққиётининг мураккаб проблемаларини пухта ўзлаштиришларига қаратилган методик ишлар олиб борилмоқда.

Республиканинг кўпчилик ўқув юртларида жамиятшунос ўқитувчилар тарих ва жамиятшуносликни ўқитишнинг ғоявий-назарий савиясини ошириш, дарс беришни ўсиб келаётган ёш авлоднинг коммунистик тарбияси вазифалари билан боғлаб олиб бориш, ўқувчиларни олинган билимларни амалда, ижтимоий фаолиятда қўллана билишга ўргатиш борасида кўп ишлар қилмоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «КПСС XXIV съезди қарорлари асосида Наманган областида тарих ва жамиятшунослик фанларидан дарс беришни яхшилаш ва ўқувчи ёшларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашда уларнинг ролини ошириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорида бир область мисолида тарих ва жамиятшуносликни ўқитишнинг аҳволи чуқур таҳлил қилиб берилди ҳамда жиддий камчиликлар ва нуқсонлар қайд қилинди. Қарорда таъкидланганидек, баъзи дарслар коммунистик тарбиянинг ҳозирги талаблари ва вазифаларига жавоб беролмаётир, кўпинча юзаки равишда, ғоявий-назарий жиҳатдан паст савияда ўтказилмоқда. Ўқитиш жараёнида ҳозирги замон педагогикасининг энг янги ютуқларидан, марксизм-ленинизм классикларининг асарларидан ва энг муҳим партиявий ҳужжатлардан етарли даражада фойдаланилмаётир. Энг янги тарих ва жамиятшуносликнинг жуда катта тарбиявий ва чуқур билим беришлик ролига етарли баҳо берилмаётир. Кўргазмали қуроллар, ўқитишнинг техникавий воситаларидан ҳамда сиёсий ахборот воситалари, радио, телевидение, вақтли матбуот, бадиий адабиётдан кўнгилдагидек фойдаланилмаётир.

Текшириш шуни кўрсатдики, баъзи ўқитувчиларнинг бу фанлар бўйича билим савияси ва малакаси ҳозирги замон талабларига жавоб бермаётир. Айрим мактабларда ижтимоий фанлардан дарс беришда мутахассис бўлмаган кишилар жалб этилмоқда. Ўқувчиларни маънавий тарбиялашга бефарқ муносабатда бўлиш натижасида уларнинг баъзилари диндорлар ва жамиятга ёт шахслар таъсирига берилаётгани каби ҳоллар ҳам учрамоқда. Қатор ўқув юртларида етарли моддий база йўқ— тарих ва жамиятшунослик кабинетлари, сиёсий адабиётлар билан таъминланган кутубхоналар ташкил этилмаган.

Буларнинг ҳаммаси ўқувчиларнинг ўзлаштиришига салбий таъсир кўрсатмоқда. Уларнинг ғоявий чиниқишига ҳамда ижтимоий-сиёсий ҳаёт масалаларига қизиқиш туйғуларини ҳосил қилишга ёрдам бермаётир. Савол-жавоб йўли билан аниқланган ўқувчилар ичида тарих ва жамиятшунослик программасидаги энг оддий саволларга ҳам жавоб беролмайдиганлари борлиги маълум бўлди. Бу фанлар баъзи мактабларда ўқувчилар ўртасида олиб бориладиган ғоявий-сиёсий ишларнинг умумий системасида муносиб ўрин олмаган. Ёшларни интернационализм, ахлоқий, меҳнат, атеистик руҳда тарбиялашда, уларга ўзлари хоҳлаган касбларга меҳр уйғотиб тарбиялашга келганда бу борада ҳам тарих ва жамиятшунослик дарсларидан қониқарсиз фойдаланилмоқда.

Бу фактларнинг ҳаммаси шундан далолат берадики, мактаблар ва ҳунар-техника билим юртларининг партия ташкилотлари, республика маориф министрлиги ҳамда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги ҳунар-техника таълими Давлат комитети ўқувчиларни коммунистик руҳда тарбиялаш учун мавжуд имкониятлардан етарли даражада фойдаланмаётирлар. Ўқув жараёнининг савиясини такомиллаштириш, ёшларни ғоявий чиниқтириш борасида халқ маорифи ва ҳунар-техника таълими органларининг, ўқув юртлари коммунистларининг масъулиятини оширишга етарли эътибор бермаётирлар.

Республика маориф министрлиги ижтимоий фанлардан дарс беришни яхшилашга, тарихчи ва жамиятшунос ўқитувчиларни тайёрлаш сифатини оширишга қаратилган конкрет тадбирларни амалга оширмоғи лозим.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети республика халқ маорифи органлари зиммасига тарих ва жамиятшуносликни ўқитишнинг ғоявий-назарий савиясини ошириш мажбуриятини юклади.

Ёш авлодни ғоявий тайёрлаш, совет жамиятининг раҳбар ва етакчи кучи бўлган Коммунистик партиянинг ролини, янги жамият қурилишининг ҳамда бутун жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг ғоявий негизи бўлган марксча-ленинча назариянинг ҳал қилувчи аҳамиятини ёшлар тушуниб етишларини, шунингдек давлатимизнинг ички ва ташқи сиёсатини, халқаро воқеаларни баҳолашнинг таҳлилига доимий қизиқиш ҳосил қилишни назарда тутади.

Ҳозирги вақтда ўқувчилар томонидан СССРнинг ленинча тинчликсевар ташқи сиёсатини, бу борада Марказий Комитетнинг фаолиятини, КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми материалларини ҳамда ўртоқ Л. И. Брежневнинг ГФРга қилган сафари якунларини ўрганиш муҳим аҳамиятга эга.

Ёшлар билан олиб бориладиган тарбиявий ишда Ленин васиятларига амал қилмоқ лозим. В. И. Ленин комсомолнинг III съездида ёшлар олдига шунчаки ўқиш эмас, балки коммунизмни ўрганиш вазифасини қўйган ва бунда таълим-тарбия вазифаларининг социал йўналишини алоҳида таъкидлаган эди. Олинган билимлар ёшларда меҳнат фаолиятига, ишчи касбларига, жамоат—ташкилотчилик ишларига меҳр-муҳаббат, сиёсий ва маданий ҳаётда актив қатнашишга қизиқиш ва интилиш уйғотмоғи лозим. Назарий билимларни ижтимоий-сиёсий ишлар билан бевосита боғлаб олиб боришда ёшларни ғоявий чиниқтириш ва сиёсий тарбиялашда ўқув юртларининг партия ва комсомол ташкилотлари катта роль ўйнашлари керак.

Республика партия ташкилотининг ғоявий-сиёсий ишларни янада кучайтириш ва меҳнаткашларни интернационализм руҳида тарбиялаш соҳасидаги вазифаларини муҳокама қилган партия активи йиғилишида ўртоқ Ш. Р. Рашидов бундай деб қайд қилди: «Ўрта ва олий мактабларнинг партия, комсомол ташкилотларининг бурчи ва бевосита вазифаси барча йигит ва қизларни ўзининг кўп миллатли социалистик Ватани учун коммунистик ғоявий фахрланиш руҳида, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматига чексиз садоқат руҳида тарбиялашдан иборат. Ўсиб келаётган ёш авлодга юксак масъулият, уюшқоқлик, меҳнатга муҳаббат, кексаларга ҳурмат туйғуларини сингдириш ғоят муҳимдир».

Ижтимоий фанларни юксак ғоявий-сиёсий савияда ўқитиш ўқув юртларида олиб борилаётган бутун тарбиявий ишларни янада такомиллаштириш учун, йигит ва қизларда совет ватанпарварлиги ва социалистик интернационализм, коллектив ва жамият иши учун юксак масъулият, эгоизм ва хусусий мулкчилик психологиясининг ҳар қандай кўринишларига қарши муросасиз бўлиш туйғусини тарбиялаш учун қулай шарт-шароитлар яратади. Ижтимоий фанлар ўқитувчилар коллективига, ўқув юртларининг партия ва комсомол ташкилотларига ўқувчи ёшларни ижтимоий фойдали меҳнатга жалб қилишнинг, уларнинг жамият сиёсий ва маданий ҳаётида мунтазам равишда қатнашувига эришишнинг муҳим воситаси, коммунизм учун актив курашчиларни тарбиялаш воситаси бўлиб хизмат қилади.

Машғулотларда совет халқини ижодий ва яратувчилик фаолиятидан, халқаро ҳаётдан олинган фактлардан, партиямизнинг янги ҳужжатларидан системали равишда фойдаланиш, ташкил этилганига 1974 йилда 50 йиллиги нишонланадиган Совет Ўзбекистонининг иқтисодий ва маданий ютуқларини кенг тушунтириш ўқувчиларда катта ишонч ҳосил қилади, дарсларнинг таъсирчанлигини кучайтиришга, ўқувчиларнинг ижтимоий ва амалий фаолиятда актив қатнашувини оширишга ёрдам беради.

Бу ишда тарихчи ва жамиятшунос педагоглар алоҳида роль ўйнайдилар. Ўқувчиларнинг бу фанларни чуқур ўзлаштиришлари уларнинг ғоявий-сиёсий тайёргарлигига, ўз фанини чуқур билишларига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Шунга эришмоқ керакки, тарих ва жамиятшунослик бўйича машғулотлар ҳамда дарсдан ташқари ишларнинг ҳар хил формалари ягона мақсадга — ўқувчи ёшларни ғоявий чиниқтириш ва коммунистик тарбиялашга қаратилсин.

Партия ташкилотлари, халқ маорифи органлари, ўқитувчилар коллективлари бу борадаги ишларни замон талаблари даражасига кўтаришлари керак. Энг муҳими, ўқувчиларнинг ижтимоий фанлар негизларини чуқур ўзлаштиришларига эришмоқ лозим. Ижтимоий фанлар эса ёшларнинг марксча-ленинча назарий тайёргарликка эга бўлиши, ғоявий чиниқиши ва коммунистик руҳда тарбияланишининг муҳим воситасидир.

М. ҲАЙРУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон КП Марказий Комитети фан ва ўқув юртлари бўлимининг мудири, философия фанлари доктори, профессор.

Янги қўшиқлар

Ўткир РАШИД.

БАҲОР КЕЛДИ

Баҳор келди боғимга,
Боғиму қароғимга.
— Соғинтириб келдим, — дер
Шивирлаб қулоғимга.

Баҳор келди ел бўлиб,
Ел бўлибу эл бўлиб.
Минг товланиб, ясаниб
Ошиққа мойил бўлиб.

Баҳор келди гул билан,
Гул билан, булбул билан.
Майсалардан тўқилган,
Поёндозли йўл билан.

Баҳор келди ёр бўлиб,
Ёр бўлиб, дилдор бўлиб.
Ҳар тонг боғда кутдик биз
Зор бўлиб, бедор бўлиб.

Баҳор келди новдага,
Новдага-ю, даврага.
Ҳаммани ошиқ қилиб;
Қўйди қийин савдога.

ЧЎЛГА ЧИРОҚ ЁҚДИК БИЗ

(ЛАПАР)

— Осмондаги юлдузлар
Худди улар сиз, қизлар.
— Чўл шерисиз, йигитлар,
Чўллар бизга бахт тилар.

— Баҳор келиб гул сочди
Гул келди-ю чўл қочди.

— Ёйилмоқда чўлга нур
Бу нур бизлар эккан дур.

— Чўлга чироқ ёқдик биз
Дарё бўлиб оқдик биз.

— Шу эди иш-аҳдимиз
Топдик шунда бахтимиз.

Тошкент областининг Калинин райони хўжалик ва рўзғор буюмлари фабрикаси коллективи олинган социалистик мажбуриятларни шараф билан адо этиш учун мусобақа байроғини баланд кўтармоқда. Корхона меҳнат аҳли тайёрлаб чиқараётган турли-туман буюмлар харидорларга манзур бўлмоқда. Фабрика азаматлари бундай маҳсулотларни кўплаб ишлаб чиқариш ва сифатини яхшилаш учун зарур тадбирларни кўраётирлар. Суратда: сопол буюмлар цехининг ёш рассомларидан Ғиёсиддин Аҳмедов (чапдан), Алижон Эрмуҳамедов ва Абдулхай Абдураҳимов ўртоқлар. Улар янги маҳсулотларга берилган безаклар сифатини ўзаро муҳокама қилмоқдалар.

СТОМАТОЛОГЛАР АНЖУМАНИ

Яқинда Тошкентда стоматологлар, тиш врачлари ва техниклари республика илмий жамиятининг навбатдаги кенгаши бўлиб ўтди. Унда областлар бош стоматологлари, область касалхоналари стоматология бўлимлари мудирлари, Қорақалпоғистон АССР вакиллари, Тошкент, Самарқанд медицина институтларининг стоматология кафедралари ходимлари иштирок этишди.

Мазкур кенгашда Тошкент врачлар малакасини ошириш институти ассистенти, медицина фанлари кандидати А. Мавлонов тиш касаллиги натижасида жағларнинг шамоллаши ва уни совуқ ҳарорат усули билан даволаш мавзуида доклад қилди. Докладчи мазкур масала бўйича Ватанимиз ва чет эл адабиётларини чуқур таҳлил қилди. У ўз тадқиқотлари асосида тўпланган ҳужжатларни намойиш этди, шамоллаш жараёнларида гипотермияни кенг қўллашни тавсия этди. Бу усулни операцияга икки кун қолгандагина қўлланиш афзаллигини кўрсатиб ўтди.

Тошкент Давлат медицина институти ортопедия стоматологияси кафедрасининг мудири, доцент, стоматолог тиш врачлари ва тиш техниклари республика илмий жамияти президиумининг раиси М. Мирёқубов, институтнинг хирургия стоматологияси кафедраси ассистенти В. Ерёминаларнинг ҳам мазмунли докладлари кенгаш қатнашчиларида катта таассурот қолдирди. Музокараларда профессорлардан Г. Ионнидис, В. Епишев, доцентлардан Т. Файзуллаев, Л. Обухова, К. Маликов ва бошқалар қатнашдилар.

Т. ОҚИЛОВ,
медицина фанлари кандидати.

ШИФОКОР МАСЛАҲАТИ

КЎП ЮРГАН УЗОҚ ЯШАЙДИ

Пиёда юриш организмни чиниқтиришнинг оддий ва кўпчиликнинг қўлидан келадиган тури бўлиб, ҳозирги замон шаҳар аҳолисининг ҳаёти учун характерли бўлган гиподинамия шароитида алоҳида аҳамият касб этмоқда. Ҳаракатнинг ҳаммага хос бўлган бу турида скелет мускуллари, пайлар, бўғинларнинг аксарият қисми қатнашади. Ҳатто секин юриш ҳам юрак фаолиятини яхшилайди, юриш суръатини ошира борсак юракни бўғинларнинг ўсиб бораётган эҳтиёжларига мослашишга мажбур этамиз ва шу тариқа ҳам юракни, ҳам бутун қон айланиш системаси ишини бошқариб турган бўламиз.

Пиёда юриш нафас олиш органларининг фаолиятини ҳам яхшилайди. Ишлаб турадиган мускуллар жуда катта миқдорда кислородга эҳтиёж сезади, шунинг учун ҳам нафас олиш тобора чуқурлашаверади. Киши ҳаракат қилмасдан тинч турган пайтда унинг ўпкаси минутига 6-8 литр ҳаво «ўтказади». Ҳатто бир меъёрда юрилганда ҳам ўпканинг ҳаво «ўтказиш қобилияти» икки баравар ортади. Бунда ўзига хос нафас олиш гимнастикаси юз бериб, ўпканинг ҳажмини кенгайтиради, ўпканинг пардасини яхши сақлашга ёрдам беради. Сайр қилиш модда алмашинувига самарали таъсир кўрсатади. Шу нарса аниқланганки, минутига 50 метргача тезликда хотиржам юриш модда алмашинувини 75-85 процент кўпайтиради, уч баравар тезлик кўпайганда эса модда алмашинуви 10 баравар ошади.

Ниҳоят, пиёда юриш асаб системасига жуда яхши таъсир кўрсатади. Бундан ташқари киши ором олади, «мускуллари роҳат қилади», эмоционал таранглигини юмшатади.

Соғлом кишининг кунлик пиёда юриш нормаси 8-10 километр бўлмоғи лозим. Лекин бу масофани бирдан юриб бўлмайди. Шунинг учун оз-оз масофадан юриб, киши ўзини қандай сезишига қараб масофани ошира бориш керак. Бунда масофа билан биргаликда ҳаракат суръатини ҳам тезлатмоқ лозим. Кўникма ҳосил қилиб, оёқ мускуллари таранглашдан тўхтагач, қадамнинг узунлигини ҳам ошириш, кетаётган йўлингиз рельефини ўзгартириб, гоҳ кўтарилиб, гоҳ постга тушадиган бўлиш керак. Мумкин қадар енгил кийинган маъқул. Букчайиб, бошни эгиб юрмасликка ҳаракат қилинг. Қадамни бемалол ва бир маромда ташлаш керак. Нафас олиш шундай «ташкил этилиши» керакки, икки-уч қадамдан кейин нафас олиб, уч-тўрт қадамдан сўнг нафас чиқарилсин. Агар нафас олишни қадам ҳисобига мослаштиролмасангиз, табиий нафас олишни тўхтатманг, узиб ҳам қўйманг.

Пиёда юрмоқчи бўлсангиз йўлга эрталаб чиққан маъқул. Ишга борадиган йўлнинг ҳаммасини пиёда босиб ўтишга ҳаракат қилинг, уйга қайтгандан кейин эса дарҳол лифтга чиқмай, зинапоядан, уч-тўрт қаватгача кўтарилинг. Бу ҳам юрак ва мускул учун ажойиб машқ бўлади.

Катта ёшдаги кишининг юраги бир минутда 60-75 марта уради. Юрган пайтда эса томир уриш тезлиги 15-20 процент кўпаяди. Нафас олиш тезлиги ҳам ошади, яъни тинч турган пайтдаги 10-16 марта ўрнига 40 марта нафас олинади. Агар бу меъёр кескин бузилса, врач билан маслаҳатлашиш керак. Беозор чарчашлик ва ҳатто баъзан бироз терлаш, бир меъёрда, қийналмасдан нафас олиш, ўзини тетик ҳис қилиш, яна шунча юрсам ҳам чарчамайман, деб сезиш — бу аломатлар яхши сайр қилинганлигидан далолат беради.

Пиёда юриш машқини ҳаво очиқ бўлган пайтда бошлаган яхши. Кейинчалик ёмғир ҳам, қор ҳам халақит бермайдиган бўлиши керак. Шунинг учун ҳар кун пиёда юрмоқ лозим. Шундагина пиёда юришдан кутилган натижага эришиш мумкин. Ўн километрли масофани чарчашни сезмасдан бир меъёрда босиб ўтишга бир неча ой вақтингиз кетса, ҳеч вақт ажабланманг.

Профессор И. ЯБЛОНОВСКИЙ.

ШУНАҚАСИ ҲАМ БЎЛАДИ

«ЭГИЗАКЛАР»

Италия қироли Умберто I генерал Панцо Вожатия билан Монцо шаҳридаги ресторанда (1900 йил 28 июлда) тушлик қилардилар. Овқат пайтида қиролнинг диққатини хизматчиларга буйруқ бериб турган бир кимса жалб этади.

— Мен бу одамни қаердадир кўрганман, — деди қирол. — Уни буёққа чақиринглар, қаердадир у билан учрашганман, шуни билмоқчиман.

Генерал Панцо эса аста жилмайди-да, қўли билан кимсага ишора қилди. Кимса яқинлашиб, қиролга икки букилиб салом берди. Қиролнинг саволини эшитгач, ҳурмат ва эҳтиром билан жавоб берди.

— Кечирасиз, олий ҳазратлари, сиз мени ўз ойнангизда кўргансиз. Мен сизга жуда ўхшар эмишман.

— Сиз ҳақсиз, — деди ҳаяжонланиб қирол. — Сиз ростанам менга жуда ўхшайсиз — мўйловингиз, бўйи-бастингиз, қадди-қоматингиз... сизнинг исмингиз нима?

— Менинг отим Умберто. Мен 1844 йил 14 март эрталаб соат ўн яримда туғилган эканман.

— Мен ҳам худди шу йили, шу кун ва шу соатда туғилганман, — деди ажабланиб қирол.

— Сиз қаерда туғилгансиз? — саволида давом этди қирол.

— Таринода.

— Тарино менинг ватаним-ку.

— Уйланганмисиз, синьор Умберто?

— Мен 1866 йил 2 июнда уйланганман.

— Мен ҳам шу куни уйланганман — шивирлади ўзига-ўзи қирол.

— Болаларингиз борми?

— Ўғлим бор — Виторио.

— Худди тахт ворисидек, — ўйлаб қўйди қирол. — Қачондан бери ишлайсиз?

— 1878 йил 9 январда шу ресторанни очдим.

— Мен ҳам шу куни тахтга ўтирган эдим.

Эртасига қиролга Умберто тасодифан милтиқ ўқидан ҳалок бўлди, деган хабар етказилди.

— Бечоранинг жаноза кунини билинглар, мен ҳам иштирок этмоқчиман, — деди ачиниб қирол.

Шу пайт тўсатдан отишма бошланиб, отилган учта ўқнинг иккитаси қирол Умберто I нинг кўкрагига тегди.

Бу ҳодиса тарихда аҳён-аҳёнда учраб турадиган ўхшашликларнинг энг таажжубда қолдирадиганларидан биридир.

Ётти ёт бегоналарнинг бунақанги ўхшаб кетишлиги, туғилган куни, исми ва ҳаттоки ўлган кунларининг ҳам тўғри келиши олдида одамнинг ақли ожизлик қилади. Аммо бир-бирига ўхшаш одамлар учраб қолиши мумкин. Масалан, АҚШ президенти Кулижнинг Нью-Иоркдаги ресторанлардан бирида официантлик қилувчи Хотц деган эгизаги бўлган.

Урушдан кейинги йилларда номи чиққан америкалик учувчи Л. Линбергга парижлик оддий экспедитор П. Тристан ташқи кўриниши билан ўхшаб кетган.

Буюк Британия қироличаси Елизавета II ни ҳамюрти Филлис Диндан ажратиш жуда қийин бўлган.

Нью-Иоркда бир-бирига ўхшаган сохта эгизаклар жамияти бор. Жамиятга машҳур кишилар ҳам аъзо бўлишган. Жамиятда ўн битта «Эйзенхауэрлар», еттита «Черчиллар» бор.

Голландиялик антрополог Ван Бемеалнинг фикрича, бир-бирига ўхшаш кишилар ўртасида «махфий қариндошлик» бор.

Э. ЭГАМБЕРДИЕВ.

ЯНГИЛИК

ШУРШИКОВА ИПАК ҚУРТИ

Ўрта Осиё ипакчилик илмий тадқиқот институти селекция лабораториясининг мудираси, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Н. В. Шуршикова чиқарган янги «Тетрагибрид — 10» ипак қурти соч толасидан ингичка, қарийб бир ярим километр узунликдаги ип ўрайди. Тадқиқотларнинг кўрсатишича, сифати жаҳон стандартларидан устун келадиган шу ипдан ғоят нафис ва қимматбаҳо шойи тўқиш мумкин. Янги тетрагибриддан оддий зотларга нисбатан 24 процент кўп ипак чиқади. Саккизта зотнинг энг яхши сифатларини ўз ичига олган шу мураккаб дурагай зотни чиқаришга ўн йил кетди. Шу вақт ичида селекциячи икки миллионга яқин пиллани ўрганиб, улар орасидан энг серҳосил ғумбакларни танлаб олди ва шулардан насл ҳосил қилдирди. Кейин яна энг яхши жуфтларни танлаб олиб, қурт очирди. Қуртлар то нозик ва узун ип ўрай бошлаш қимматли хоссасини мустаҳкамлаб олмагунча шу ишини давом эттираверди.

Ҳозир янги тетрагибрид Тошкент, Фарғона ва Андижон областларида ишлаб чиқариш синовларидан ўтмоқда. Дурагай зот ҳар қути уруғдан 80 килограмм ва ундан кўп пилла бермоқда.

Шу тетрагибрид Н. В. Шуршикова 40 йил мобайнида чиқарган 13-зотдир. Ватанимизда биринчи «Советская-1» қурт зотини ҳам шу аёл чиқарган. Нина Викторовна олган етти хил зот районлаштирилган бўлиб, Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистонда боқилмоқда. (ЎзТАГ).

СУРАТДА: пешқадам ишчи Муаттар Мусаева. У Тошкент трикотаж фирмасининг смена топшириқларини ортиғи билан адо этаётган қизларидан.

М. Нуриддинов фотолари.

СПОРТ ХАБАРЛАР

АГАР ДУРАНГ БЎЛСА...

Жаҳон футбол чемпионатига қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. СССР терма командаси саралаш ўйинларининг навбатдагисини августда ўтказиши маълум бўлди. Лекин футболчиларимиз қайси команда билан куч синашуви ҳозирча номаълум. 5 августда Монтевидео шаҳрида Жанубий Американинг Перу ва Чили командалари қўшимча ўйин ўтказадилар. СССР терма командаси ана шу икки коллективнинг ғолиби билан учрашади.

Футболда тасодифлар рўй бериб туради. Борди-ю Перу ва Чили ўйинида дуранг ҳисоби қайд қилинса-чи? Бундай тақдирда қўшимча вақт берилади. Шунда ҳам ғолиб аниқланмаса, 11 метрлик тўплар белгиланади.

КУБОК ЎЙИНЛАРИ

СССР кубоги учун ўйинларининг нимчорак финали учрашувлари бўлди. Бунда Минск динамочилари «Днепр» командаси дарвозасига жавобсиз икки тўп киритдилар. «Нефтчи» — «Арарат» ўйини 0:1 ҳисобида тугади. Спартакчилар Тбилиси динамочиларининг бир тўпига жавобан икки тўп киритиб, ғолиб чиқдилар. «Заря» — «Шахтёр» (Донецк) — 2:0, «Зенит» — «Динамо» (Москва) ва «Қайрат»— «Динамо» (Киев) учрашувлари 1:1 ҳисобида ўтди.

Ўтган кунги ЦСКА — «Пахтакор» ўйини 3:1 ҳисобида ўтди.

ЎҚУВЧИЛАР СПАРТАКИАДАСИ

Республикамиз ёш спортчилари — мактаб ўқувчилари XXIII спартакиадаси мусобақалари бошланганига анча вақт бўлди. Спартакиаданинг дастлабки босқичлари — мактаблар, мактаблараро, районлар, шаҳар, областлар ўртасидаги мусобақалар яхши ўтди. Энди навбат мактаб ўқувчилари спартакиадасининг ҳал қилувчи босқичига — финал мусобақаларига!

Ўқувчилар спартакиадасининг финал мусобақалари сентябрь ойида ўтади. Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги биносида спартакиада ташкилий комитети билан ана шу катта мусобақа штабининг мажлиси бўлди. Ташкилий комитет раиси — республика маориф министри С. Шермуҳамедов, ташкилий комитет раисининг ўринбосарлари — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитетининг раиси Ғ. Пўлатов, Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министри Ғ. А. Абдураҳмонов, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари И. Т. Юсупова ва бошқа ўртоқлар финал мусобақаларни ташкил этиш ҳамда ўтказиш масалаларини атрофлича муҳокама қилдилар. Ташкилий комитет ва штаб аъзоларининг вазифалари белгиланди.

Ана шу мажлисда спартакиада нишонлари, таклифномалар, мукофотлар ва диплом лойиҳаси ҳам кўриб чиқилди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 16.55 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.40 —Мультфильм. 19.00 — Студентлик—олтин даврим. 19.35 — Ахборот. 19.50 — «Ўзбекистон» тележурнали. 20.00 — Ўн минут музика. 20.10 Ахборот. 20.30 — Пилла—бойлигимиз. 21.00 — Назм ва наво. 22.00—«Вақт», 22.30 — Бокс бўйича Европа чемпионати. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.25 — ТОШКЕНТ. 10.30 — Типратикон (кинофильм). 11.15—Бургутча (бадиий фильм). 12.30 — МОСКВА. 20.10 — Ҳамтовоқ (фильмспектакль). 22.00 — ТОШКЕНТ. Музикали кўрсатув. 22.30 — Авария (бадиий фильм). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.25 — Дуэль (телеспектакль) 21.20 — Ҳужжатли фильм. 21.45—Классик музика саҳифаларида.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 8/VI да Чио-чио-сан.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Сакраш ҳуқуқи — «СПУТНИК» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, кеч соат 6 да).

Инсон ёлғиз эмас — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Чунки улар бир-бирларини севадилар — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Хотирадан ўчмас — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Пойгачилар — «ВОСТОК», «МОСКВА (кундуз соат 5.30, кеч соат 7 да).

Эрамиздан миллион йил илгари — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Отам, онам, хизматкор ва мен— САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Улкан севги серенадаси — «ЧАЙКА» (кундуз соат 2, 4, кеч соат 8, 9.45 минутда).

Сангам — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3, кеч соат 6, 8.45 минутда).

Гул ва тош — «КЎКЧА» (кундуз соат 12, 3, кеч соат 6 да).

Кашмирдаги севги — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10.40, 11.30, кундуз соат 4, кеч соат 6.40, 9,20 минутда).

Садоқат — ҲАМЗА номли (эрталаб соат 11.30, кундуз соат 2.30, 5.30, кеч соат 8.30 минутда).

Том Жонс — «МОСКВА» (кундуз соат 3 ва кеч соат 8.30 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Севги нафосати — «РАКЕТА».

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ
профессор-ўқитувчилар составидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

нафедра мудирлари: сиёсий иқтисод, электротехниканинг назарий асослари, қурилиш материаллари ва қурилиш ишлари, машиналар ремонти, гидромелиоратив ишлар технологияси ва уларни ташкил этиш, чорвачилик фермаларини механизациялаш, сув иншоотлари, гидравлика, инженерлик геодезияси (профессорлар ёки доцентлар);

доцентлар: олий математика (2), гидравлика, инженерлик геодезияси, физика;

катта ўқитувчилар: олий математика, машиналар деталлари, машина-трактор паркини эксплуатация қилиш;

ассистентлар: меҳнатни муҳофаза қилиш;

ўқитувчилар: рус тили (институтнинг тайёрлов бўлимида ишлаш учун);

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Қори-Ниёзий кўчаси, 39-уй.

ҚИШЛОҚ САВДО ТАШКИЛОТЛАРИ ВА КОРХОНАЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

СССР Центросоюзининг Тошкент Коопносилторг базаси қишлоқ савдо ташкилотларига Прибалтика республикалари, Белоруссия, Арманистон ва Тошкент корхоналарида ишлаб чиқарилган аёллар ич кийимларининг кенг ассортиментини тавсия этади.

Бу буюмлар турли-туман ва рангба-ранг ипак ва ип-газламалардан тикилган бўлиб, турли кашта, тўр, гипюр билан безатилган.

Заявкалар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент шаҳар, Жомий кўчаси, 5-уй.

Тошкент Коопносилторг базаси.

ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР! ТОШКЕНТ ШАҲАР 63-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1973—1974 ўқув йили учун

УҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти тошни ўйиб нақш солувчилар (ўймакорлар), бўёқчилар, электр пайвандчилар, пўлат ва темирбетон конструкциялари монтажчилари, плитка ётқизувчи мозаикачилар, станокда ишловчи дурадгорлар (ўқиш муддати — 3 йил), сувоқчи-бўёқчилар (ўқиш муддати — 2 йил), ғишт терувчи-монтажчилар, сувоқчи-бўёқчилар, дурадгорлар (ўқиш муддати — 1 йил) тайёрлайди.

Ёши 15 дан 17 гача бўлган, 8-10 синф ҳажмида маълумотли йигит ва қизлар қабул қилинади.

Билим юртининг 3 йиллик бўлимини битирганлар диплом оладилар. Билим юртидаги ўқиш даври узлуксиз иш стажига қўшилади. Ўқувчилар 3 маҳал иссиқ овқат, бепул кийим-бош, ётоқхона билан таъминланадилар, ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 33 проценти тўланади.

Билим юртини битириб, диплом олганлар олий ўқув юртларига киришда қатор имтиёзлардан фойдаланадилар.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ёзилган ариза, таржимаи ҳол, маълумоти тўғрисида гувоҳнома (асл нусхаси), метрика ёки паспорт, турар жойидан справка, 6 дона фотосурат (3х4 см), мактабдан берилган характеристика.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-700131, Чилонзор массиви, Шайхзода кўчаси, 1-уй, телефон 76-27-56, (9, 15, 19, 21-трамвайларнинг «Ширин» ва 27, 32, 54-автобусларнинг «12-квартал» бекатлари).

ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТУРКИСТОН ҲАРБИЙ ОКРУГИ САВДО БОШҚАРМАСИНИНГ ТОШКЕНТ ҲУНАР САВДО-КУЛИНАРИЯ БИЛИМ ЮРТИ
1973-1974 ўқув йили учун ошпазлар, ошпаз-кондитерлар бўлимларига

УҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати—2 йил.

Тўлиқсиз ўрта ёки ўрта мактаб (8 ёки 10 синф) ҳажмида маълумоти бўлган ва ёши 18 гача бўлган қизлар қабул қилинади.

Билим юртига кириш имтиҳонисиз қабул қилинади.

Ўқувчилар стипендия билан таъминланадилар.

Аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: мактабни тугатганлик тўғрисида гувоҳнома (асл нусхаси), туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома, турар жойидан справка, савдо ва умумий овқатланиш соҳаларида ишлаш ҳуқуқини берувчи соғлиғи тўғрисида справка, 3х4 см ҳажмли 3 дона фотосурат, таржимаи ҳол ва характеристика.

Аризалар 1 июндан қабул қилинмоқда. Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

Аризалар қуйидаги адрес бўйича юборилсин: Тошкент шаҳар, Хўжанд кўчаси, 12-уй (24, 54-автобуслар, 7, 8, 10, 11, 15, 21, 24, 25-трамвайлар, 3, 9, 11-троллейбусларнинг «Туркман бозори» бекати).

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг деканати, юридик факультет партия бюроси ва жамоат ташкилотлари жиноий ҳуқуқ кафедрасининг мудири, доцент В. А. Аҳмедовга синглиси

Ойсора АҲМЕДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 • ТЕЛЕФОНЛАР Эълонлар—338142. коммутатор — 330249 330258 гача.

№ 133. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 04158.